

**TURGUT PURA VAKFI ÖRNEĞİNDE
SANATA SPONSOR OLMADA KARŞILAŞILAN
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Çilem SEZER
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Dr. Erdal ÜNSAL
Temmuz, 2022
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TURGUT PURA VAKFI ÖRNEĞİNDE SANATA SPONSOR
OLMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

Hazırlayan
Çilem SEZER

Danışman
Doç. Dr. Erdal ÜNSAL

AFYONKARAHİSAR 2022

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Turgut Pura Vakfı Örneğinde Sanata Sponsor Olmada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

22/07/2022

İmza

Çilem SEZER

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Çilem SEZER
	Numarası	180658118
	Anabilim Dalı	Sanat ve Tasarım
	Programı	Sanat ve Tasarım
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı		Turgut Pura Vakfı Örneğinde Sanata Sponsor Olmada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Tez Savunma Sınav Tarihi		22.07.2022
Tez Savunma Sınav Saati		10:00

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

TURGUT PURA VAKFI ÖRNEĞİNDE SANATA SPONSOR OLMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çilem SEZER

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANABİLİM DALI

Temmuz, 2022

Danışman: Doç. Dr. Erdal ÜNSAL

Günümüzde birçok alanda gerçekleştirilen etkinlikler sponsorluk desteğiyle düzenlenmektedir. Kültür-sanat etkinlikleri de bu alanların önemli kollarından biridir. Özellikle sanat alanında faaliyet gösteren kurumlar/kuruluşlar/vakıflar sponsorluk konusunda çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar. Bu sorunların başında ise özellikle yapılmak istenilen etkinliklere yeterli ölçülerde vakıfların bütçe oluşturmamalarından kaynaklı olarak etkinliklerin istenilen boyutta gerçekleştirilememesidir. Bu nedenle vakıfların sponsorluk desteklerine ihtiyaçları ortaya çıkmaktadır. Bunun için 1982 yılında kurulan Turgut Pura Vakfı'nın sponsorluk konusunda yaşadığı sorunlarından yola çıkılarak çözüm önerileri sunulması amaçlanmaktadır. Bu çalışmada kaynak taraması, soru-cevap ve anket çalışması yöntemine dayanmaktadır. Bu çalışmalarla elde edilen veriler yoluyla sorunların nasıl bir boyut taşıdıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Turgut Pura Vakfı ile kültür-sanat alanında etkinlik düzenleyen diğer Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ile Şamil Eğitim ve Kültür Vakıfları karşılaştırılmıştır. Turgut Pura Vakfı ile diğer vakıfların karşılaştırılması yoluyla elde edilen bilgiler, yarışma katılımcılarına ve yarışma jüri üyelerine uygulanan anket birlikte değerlendirildiğinde; katılımcıların Turgut Pura Vakfının düzenlemekte olduğu resim ve heykel yarışmalarından genel anlamda memnuniyet duydukları tespit edilmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ile Şamil Eğitim ve Kültür vakıfların düzenledikleri yarışmalara katılan eserlerin sergilenmesinde önemli bir sorunla karşılaşmadıkları, kültür-sanat alanındaki sponsorluk uygulamasının gerekli olduğu vakıflar tarafından vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turgut Pura, sponsorluk, sanat, sanat sponsorluğu.

ABSTRACT

PROBLEMS AND SOLUTIONS IN SPONSORING ART IN THE CASE OF TURGUT PURA FOUNDATION

Çilem SEZER

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ART AND DESIGN**

July, 2022

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Erdal ÜNSAL

Today, activities in many fields are events are organized with sponsorship support. Culture and art activities are also one of the important branches of these areas. In particular, institutions/organizations/foundations operating in the field of arts experience various problems regarding sponsorship. Since foundations cannot create sufficient budgets, the activities organized cannot be carried out as planned which this situation is one of the most important of these problems. For this reason, foundations need sponsorship support. Within this scope, the problems experienced by the Turgut Pura Foundation, which was established in 1982, in terms of sponsorship were taken into consideration and it was aimed to offer various solutions. This study is based on literature review, question-answer and survey method. With the data obtained from these studies, it has been tried to determine what kind of dimensions the problems have. In addition, other Yaşar Education and Culture Foundation and Shamil Education and Culture Foundation, which organize activities in the field of culture and arts were compared with Turgut Pura Foundation. When the information obtained through the comparison of Turgut Pura Foundation and other foundations is evaluated together with the questionnaire applied to the participants of the competition and the members of the competition jury; it has been determined that the participants are generally satisfied with the painting and sculpture competitions organized by the Turgut Pura Foundation. Yaşar Education and Culture Foundation and Shamil Education and Culture Foundation did not encounter any significant problems in exhibiting the works participating in the competitions they organized, and all foundations emphasized the necessity of sponsorship in the field of culture and arts.

Keywords: Turgut Pura, sponsorship, art, art sponsorship.

ÖN SÖZ

Sponsorluk sanatın önemli parçalarından birisini oluşturmaktadır. Özellikle yapılan büyük yarışmalar ve sergilerde sponsorluk faaliyetinin olması sanat için çok önemlidir. Bu yüzden sanat ve sponsorluğu birbirinden ayrılması veya konuşulmaması çok doğru bir yaklaşım değildir. Temelde ikisinin de birbirlerine ihtiyaçları vardır.

Bu doğrultuda; öncelikle tez çalışma konusunun seçiminde ve çalışmam süresince çıkan tüm zorluklarda önerileri ve yönlendirmeleri ile yardımcı olan Tez Danışmanım Sayın Doç. Dr. Erdal ÜNSAL'a teşekkür ederim. Çalışmamın gerçekleştirilmesinde yazılı kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan çok kıymetli Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Hocalarım Sayın Öğr. Gör. Seher UYSAL KIRKEL'e, Doç. Dr. Ali Asgar ÇAKMAKÇI'ya, Doç. Dr. Çağlar UZUN'a ve Öğr. Gör. Yavuz AYHAN'a verdikleri öneriler ve fikirler için çok teşekkür ederim. Ayrıca çalışmamın biçimlendirilmesinde emeği geçen Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Alaaddin ÇAKIR Hocama ayrıca çok teşekkür ederim.

Tezin ana bölümünü oluşturan Heykeltıraş Turgut Pura'nın hayatı ve vakfının tarihçesi ile ilgili yazılı ve sözlü kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan başta Turgut Pura Vakfı Başkanı Fahriye ÖZDAĞAN'a ve İzmir Resim ve Heykel Müzesi Müdür Yardımcısı aynı zamanda Vakıf Üyesi ve Heykeltıraş Varol TOPAÇ'a büyük katkılarından dolayı çok teşekkür ederim. Son olarak bu günlere gelmemde maddi manevi sonsuz özveride bulunan aileme minnettarlığımı ifade etmek isterim.

Çilem SEZER
2022, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
YEMİN METNİ.....	ii
ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAT SPONSORLUĞU

1. SPONSORLUK KAVRAMI.....	4
1.1. SPONSORLUĞUN TARİHÇESİ	6
2. SPONSORLUĞUN TÜRLERİ.....	7
2.1. AYNİ SPONSORLUK.....	7
2.2. MADDİ SPONSORLUK	7
2.2.1. Sergi Sponsorluğu.....	8
2.2.2. Yarışma Sponsorluğu	8
2.2.3. Eser Alımı Sponsorluğu	9

İKİNCİ BÖLÜM

VAKIF KAVRAMI VE TURGUT PURA VAKFI

1. VAKIF KAVRAMI	11
2. TURGUT PURA VAKFI	13
2.1. TURGUT PURA KİMDİR?	13
2.2. TURGUT PURA VAKFI'NIN AMACI	14
2.3. TURGUT PURA VAKFI'NIN FAALİYETLERİ	14
2.3.1. Sanat Kursları.....	14
2.3.2. Resim ve Heykel Yarışmaları	15
2.4. VAKIF FAALİYETLERİN SANATA VE SANATÇIYA KATKISI	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TURGUT PURA VAKFI VE DİĞER VAKIFLARIN KARŞILAŞTIRILMASI / SORUNLARI

1. TURGUT PURA VAKFI'NIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR.....	20
2. DİĞER VAKIFLAR.....	31
3. TURGUT PURA VAKFI VE DİĞER VAKIFLARIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	32
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	39

KAYNAKÇA.....	47
EKLER	49

TABLÖLÖR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Yarışmalara Katılmış ve Ödöl Almış Kişiler Anketinde Sorulan Sorular ve Yanıt Sayıları.....	20
Tablo 2. Jüri Üyeleri Anketinde Sorulan Sorular ve Yanıt Sayıları	22
Tablo 3. Turgut Pura Vakfı ve Diğer Bazı Vakıflarla Yapılan Görüşmeler	33

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1. Turgut Pura'nın 'Kafes' adlı Eseri.....	14
Şekil 2. Turgut Pura Vakfı'nın Sponsorluk Bütçeleri	16
Şekil 3. Turgut Pura Vakfı'nın Yarışmalarına Katılım Sayıları.....	17
Şekil 4. Yarışmalara Katılmış ve Ödül Almış Kişiler Anket Sonuçları.....	21
Şekil 5. Jüri Üyeleri Anket Sonuçları.....	22

GİRİŞ

Kuruluşu 1981 olan Turgut Pura Vakfı kurulduğu yıldan bu yana 41 yıldır resim ve heykel yarışmaları düzenlemekte, bu yarışmaların bütçelerini de kendi olanakları doğrultusunda bağışlar ile sağlamaktadır. Bu çalışma, söz konusu yarışmaları aralıksız olarak gerçekleştirmiş olmasından dolayı özellikle Turgut Pura Vakfı özelinde sponsorluk konusuna odaklanmakta ve bu vakıf örneğinde sponsorluk ve sponsorluk sorunlarını ele almaktadır. Bu kapsamda Turgut Pura Vakfını düzenli resim yarışmaları yapan diğer vakıflarla karşılaştırmak gerekliliği doğduğundan, ayrıca Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfının da görüş ve önerileri alınmıştır.

Öncelikli olarak İzmir’de bulunan Turgut Pura Vakfı ile iletişime geçilerek, Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmalar, bu yarışmalara vakıf tarafından ayrılan bütçeler ve vakfın hangi şartlar altında faaliyetlerini sürdürdüğü gibi konularda bilgiler edinilmiştir. Turgut Pura Vakfının heykel sanatçısı Turgut Pura’nın adını yaşatmak, genç sanatçılara destek olmak ve tanınırlığını arttırmak için yaptığı bu yarışmaları daha iyi ortaya koymak amacıyla, söz konusu yarışmalarda ödül almış sanatçılarla ve görev alan jüri üyeleriyle bir anket çalışması yapılmıştır. Aynı zamanda Turgut Pura gibi sanat yarışmaları düzenleyen Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ile iletişime geçilerek bu vakıflarının yapmış oldukları yarışmalarda nasıl bir yol izlediklerinin ve Turgut Pura Vakfı gibi sorunlarının olup olmadığının karşılaştırmaları yapılarak belirlenen sorunlara çözüm üretilmesi hedeflenmiştir.

Bu çalışmanın kapsamı; Türkiye’de sanat sponsorluğunun, özelde ise 1982 yılından bu yana resim ve heykel yarışmaları düzenleyen Turgut Pura Vakfı’nın sponsorluk konusunda karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerilerini içermektedir. Turgut Pura Vakfı bünyesinde yaşanan sorunlar; literatür taraması, kuramsal temelin oluşturulması ve vakıf yetkilileriyle yapılan görüşmelere ilaveten araştırmacının gözlem ve deneyimlerinden elde edinilen bilgiler çerçevesinde incelenmiştir. Bu çalışmada kullanılan yöntem ise sanat ve sponsorluk ilişkilerinin ortaya konabilmesi için, öncelikle, daha önceki yıllarda bu konularda yapılan bilimsel çalışmalar ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu çalışmada kullanılacak kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra, örnek olarak alınan Turgut Pura Vakfı ile iletişime geçilmiş ve kendileriyle yapılan yüz yüze mülakatlar ve çok sayıda telefon görüşmelerinde 40 yılı aşkın bir süredir gerçekleştirmekte oldukları resim ve heykel yarışmalarında karşılaştıkları sorunlar ve

özüm önerileri ortaya konmuştur. Bu görüşmelerden elde edilen bilgilerden yola çıkılarak bir anket hazırlanmış ve Vakıf tarafından düzenlenen yarışmalarda jüri üyeliği yapan kişiler ile bu yarışmalara katılmış ve ödöl almış kişilere ulaşılarak kendilerinden söz konusu ankette yer alan soruları cevaplamaları istenmiştir. Verilen cevapların değeriendirilmesini takiben hazırlanan yeni sorularla, Turgut Pura Vakfı ile diğer vakıfların karşılaştırılması çalışmasına başlanmıştır; bu kapsamda Yaşar Eğitim ve Kùltür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kùltür Vakfı ile iletişim kurulmuştur. Son olarak, elde edilen tüm bilgiler yorumlanarak ulaşılan sonuçlar ve belirlenen sorunlara yönelik çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur.

Çalışmanın birinci bölümünde öncelikli olarak sponsorluk kavramı ve tarihçesi hakkında bilgiler verilmiş, kùltür ve sanat sponsorluğunun önemi, dünyada ve Türkiye’deki gelişimi ile tarihsel, toplumsal ve yasal boyutundan bahsedilmiştir. Sponsorluğun hangi alanlarda çalıştığını öğrenmek adına Maddi ve Ayni Sponsorluk kavramlarıyla birlikte Sergi Sponsorluğu, Yarışma Sponsorluğu ve Eser Alım Sponsorluklarından bahsedilmiştir.

İkinci bölümde Vakıf kavramı ele alınmıştır. Devamında, Turgut Pura Vakfının ne amaçla kurulduğu ve hangi alanlarda çalışmalar yaptığını ortaya koymak adına, adı geçen vakıf tanıtılmış, vakfın amacı ve faaliyetleri ile söz konusu faaliyetlerin sanata ve sanatçıya katkıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu bölümde Vakfın heykel sanatçısı Turgut Pura’nın adını yaşatmak, sanat ve sanatçı adına gerçekleştirdiği faaliyetleri ayrıntılı olarak ortaya koymak için 2011 ile 2020 yılları arasında yapmış olduğu yarışmalara katılım sayıları grafik olarak verilmiştir. Aynı zamanda yarışmalara katılmış ve ödöl almış kişilere yönelik anket ile bu yarışmalarda jüri üyeleri olarak görev almış kişilere yönelik ankette sorulmuş sorular, bu sorulara alınan cevaplar tablo ve grafik olarak sunulmuştur.

Bu anketlerde, özellikle, Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata ve sanatçıya katkısı, duyuru süreci, organizasyondan memnuniyet, eserlerin ve ödöllerinin teslimi, ödöllerin yeterliliği ve katılımcıların Vakıf hakkındaki görüşleri gibi konular üzerinde durulmuş, hem ödöl alan sanatçıların hem de jüri üyelerinin bu konulardaki değeriendirme ve görüşlerine ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü ve son bölümünde ise, Turgut Pura Vakfı'nın ve iletişim kurulan diğer Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfının yarışmalar ve sponsorluk uygulamasında karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler karşılaştırmalı bir tablo yardımıyla ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Bu kapsamda; vakıfların düzenledikleri yarışmalar hakkında bilgiler, vakıf gelirlerinin ve yarışma bütçelerinin oluşturulması, vakıfların sponsorluk kavramı hakkındaki düşünceleri, düzenledikleri yarışmalarda ödül düzenleri, eserlerin değerlendirilmesi ve teslimi, faaliyetlerinde Devlet katkısı ve ilgili yasal mevzuat konuları üzerinde durulmuştur. Çalışma, Sonuç ile Tartışma ve Çözüm Önerileri bölümleriyle sona ermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAT SPONSORLUĞU

1. SPONSORLUK KAVRAMI

İngilizce bir kelime olan sponsorluk kavramı desteklemek, himaye etmek, kefil olmak anlamlarına gelmektedir. Bir pazarlama kavramı olarak ele alındığında sponsor kavramını en iyi anlatan sözcük “desteklemek”, sponsorluğun en açık ifadesi ise “destekleyicilik” ya da “destekleme faaliyetleri” olarak ifade edilebilir (Taştemir, 2001). Toplu (2009) ise sponsorluk kavramına daha geniş bir tanım getirmektedir:

“Sponsorluk faaliyetleri farklı alanlarda yapılabilmektedir; spor, kültür-sanat, çevre, eğitim ve sosyal alanlar bunlardan bazılarıdır. Bu alanlarda geliştirilmeye ihtiyaç duyulan kurum, kuruluş veya organizasyonlara; maddi, malzeme, teçhizat veya farklı şekilde desteklenen tüm faaliyetlerin planlanması, uygulanması ve kontrol edilmesi süreçlerini kapsayan, taraflar arasında belirli bir süre boyunca karşılıklı olarak birbirlerine fayda sağlamaya yönelik olarak yapılan bir iş anlaşması olarak “sponsorluk” olarak tanımlamaktadır.” (Toplu, 2009: 116).

Hedef kitleye doğrudan ulaşabilmesi, medyada daha fazla yer alınması, imaj oluşumuna doğrudan katkı yapması, spesifik kitlelere ulaşmada diğer uygulama ve reklamlara göre daha başarılı olması, maliyetinin daha ucuz olması ve var olan imajı desteklemesi gibi gerekçeler sponsorluğun fazlaca kullanılmasında etkili olmaktadır. Sponsorluğun amaçları konusunda Canöz (2015) şu görüşleri sunmaktadır:

“Kurumlar günümüzde birçok sebebe bağlı olarak sponsorluk faaliyetlerine girişebilirler. Sponsorluk faaliyetlerinin yapılmasındaki temel amaçlardan biri, sponsor olan kuruma yönelik hedef kitlenin olumlu tutumlar oluşturmalarını ve ürünü/hizmeti satın almasını sağlamaktır. Yapılan sponsorluk faaliyetleri markanın farkındalığının artmasında önemli rol oynamaktadır.” (Canöz, 2015: 7).

“Sanat yapıtları, hem toplum nezdinde itibar ve güven kazanmanın prestijli bir yolu, hem de sermaye birikim sürecinin yeni aracı olarak artık gündeme gelmiştir. Bu süreçte özel sektör Türkiye’deki sanat fuarlarına, sanat etkinliklerine, bienallere, konserlere, müzelere, sergilere, galerilere, filmlere, tiyatrolara sponsorluk yaparak destek olmaktadır.” (Canöz, 2015: 9).

Aslına bakılırsa özellikle sanat ve sponsor birbirini destekleyen olgulardır. Sponsor olan bir kuruluşun sanata desteği olduğu kadar, sanatın da sponsor olan kuruluşu hizmeti vardır. Bir sponsor desteğiyle ortaya koyulan sanatsal faaliyetler hayata geçirildiğinde amacına ulaşmakta ve kalıcı olarak ileriye dönük bir adım da atılmış

olmaktadır. Söz konusu faaliyetlerin sürdürülebilirliği kapsamında sponsor olan kuruluş yapılan faaliyetin gücünü arttırmakla kalmaz, bir sonraki faaliyetlere de zemin hazırlamış olur. Bu da sponsor olunan faaliyet ile sponsor olan kuruluş arasındaki bağların daha sıkı hale gelmesi sonucunu doğurur (Belgin, 2005).

Kültür sanat sponsorluğu adı altında bir kuruluş veya bir marka belirlemiş olduğu hedeflere ulaşmaya çalışırken, bu sanat faaliyetlerine katılan veya izleyen hedef grupları ya da toplum da bu yöndeki ihtiyaçlarını karşılama imkânını elde etmektedirler. Bu bağlamda seçilen sanat dalının hedef kitlesi, sanatçısı veya yapılan çalışmanın zamanlaması vb. gibi unsurların kurumsal mesajlarla bağlantılı ve destekler nitelikte olması pratikte hedef kitlelere ulaşmayı sağlamaktadır (Koçak, 2014: 562).

Günümüzde yapılan sponsorluk faaliyetlerinin temelinde maddi bir çıkar söz konusudur. Bu durum her ne kadar doğru olarak bulunmasa da büyük şirketler vermiş oldukları sponsorluk desteklerini bu düşünce üzerinde sürdürmektedirler. Temel amaçları ise imajlarını tazelemek ya da var olan imajlarını korumaktır (Cengiz, 2001).

Sponsorluk faaliyetlerinin yapılmasındaki temel amaçlardan biri de, sponsor olan kuruma yönelik hedef kitlenin olumlu tutumlar oluşturulması ve ürünün/hizmetin satın almasını sağlamaktır. Yapılan sponsorluk faaliyetleri markanın farkındalığının artmasında önemli rol oynamaktadır (Canöz, 2015).

Sponsorluğun amaçlarından bir diğeri de reklamdır. Reklamda bir hizmetin, bir şeyin ya da bir malın özelliklerini, yararını ve ilgi çekici yanlarını halka duyurmak, anlatmak için bazı araçların kullanılması sağlanır. Sponsorluğun reklam amaçları konusunda, ayrıca, medyada reklamı yasaklanan ürünleri duyurmak, ürünlere destek sağlamak ve başka reklam imkânlarını kullanmaktan da söz edilebilir. Sponsorluğun reklam amaçlarının en önemli beklentileri ürünleri desteklemek, diğer reklam olanaklarını yaratmak ve yeni olan bir ürünü tanıtmaktır (İslam, 2009).

Sponsorluk ve halkla ilişkiler günümüzde birlikte kullanılmaktadır. Ancak bu iki kavram arasında farklılıklar söz konusudur. Örneğin; sponsorluk reklam ve tanıtım amacıyla bir organizasyona ya da kişiye kaynak aktarma yoluyla destek verilmesidir. Halkla ilişkiler ise, bir organizasyon ile o organizasyonun başarısını veya başarısızlığının bağlı olduğu kişiler arasında karşılıklı fayda sağlamaya yönelik ilişkiler kuran ve sürdüren yönetim fonksiyonudur. Sponsorluk uygulamalarının halkla ilişkiler açısından en önemli amacı, kuruluşları, eğitim, araştırma ve sanatsal konuları destekleyerek

topluma ne kadar duyarlı olduklarını ortaya koymaktır (Toplu, 2009). Özellikle halkla ilişkiler açısından değerlendirildiğinde, sponsorluk faaliyetleri, kurum veya kişilere sağlanan imkânlar nedeniyle, hedef kitle üzerinde iyi niyetin oluşturulmasında etkin rol oynamakta, uygulamalar medyanın dikkatini çekerek, medya ile ilişkileri güçlendirmektedir (MEB, 2011). Sponsorluk ile halkla ilişkiler arasındaki etkileşimi, birbirlerini tamamlayacak şekilde, Çölgeçen (2008) ve Guzhalinuer (2016) aşağıdaki gibi açıklamaktadırlar:

“Sponsorluğun pazarlama ve reklam amaçlarından farklı olarak halkla ilişkiler amaçları, daha çok kurumun imajı ve kimliğiyle ilgilidir denebilir. Sponsorluğun amaçları, aynı zamanda halkla ilişkilerin amaçlarının bir bölümünü oluşturmaktadır.” (Çölgeçen, 2008: 47).

“Sponsorluğun halkla ilişkiler açısından en önemli boyutlarından bir diğeri, kuruluşların eğitim, araştırma ve sanata destek vererek, toplumsal konulara duyarlılıklarını dile getirme imkânı elde etmeleridir. Sponsorluk faaliyetleri, kurum veya kişilere sağlanan imkânları nedeniyle, hedef kitle üzerinde iyi niyetin oluşturulmasında etkin rol oynamakta, uygulamalar medyanın dikkatini çekerek, medya ile ilişkileri güçlendirmektedir. Halkla ilişkilerde kamuoyunun yönetim hakkında ne düşündüğünün, yönetiminden ne istediğinin öğrenilmesi amaçlanırken, sponsorlukta böyle bir amaç yoktur.” (Guzhalinuer, 2016: 20).

1.1 SPONSORLUĞUN TARİHÇESİ

Guzhalinuer (2016), sponsorluğun tarihçesinde önemli bir yer tutan ‘Mesenlik’ kavramını tarihsel gelişimiyle birlikte şöyle ortaya koymaktadır:

“Tarihin ilk zamanlarından bu yana varlıklı kişiler sanata, sanatçıya, spora ve sporcuya destek vermişlerdir. Sponsorluk tarihinin Rönesans dönemine kadar uzandığı bilinmektedir. Avrupa’da aristokratların ve kilisenin bu konuda ilkleri gerçekleştirdiği söylenebilir. Eskiden yapılan bu destek faaliyetlerinin günümüzdeki sponsorluktan farkı, ticari amacının bulunmamasıdır. M.Ö. 1. yüzyılda sanatı, sanatçıyı ve bilimi destekleyen kişiler “mesen” olarak adlandırılmışlardır. Mesenlik kavramı, İ.Ö.70- İ.Ö.80 yılları arasında yaşamış Roma’nın ilk imparatoru August’un danışmanı Diplomat Gaius Clinu Maecenas’ın sanatçıları ve şairleri korumasıyla ortaya çıkmıştır. Maecenas’ın ismi, sanatçılara vermiş olduğu destek sayesinde, dünyadaki güçlü kişilerin daha değerli ve kalıcı eserler ortaya koymaya teşvik etmek amacıyla sanatçılara ve bilim adamlarına yapmış oldukları yardımlarla beraber anılmaktadır. Mesenlik aynı zamanda kültürel ve sanatsal gelişimleri desteklemektedir. Günümüzde de vakıflar, kısmen de olsa mesenlerin görevini üstlenmiş durumdadırlar.” (Guzhalinuer, 2016: 24).

Dolunay ve Eser (2014) ise, mesen ile sponsorluk arasındaki farklılıkları şu şekilde ifade etmektedir:

“Mesen ve sponsorluk arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Mesen sanatçıya olan desteğini daha ketum ve duyulmasını istemeden gönüllülük çerçevesinde gerçekleştirirken, sponsorlukta tam tersine verilen desteğin olabildiğince çok duyurulması beklenir. Sponsorluk kapsamında destekte bulunan firma kendisinin veya anlaşmalı olduğu kurumların iletişim araçlarını kullanarak bu desteğini hedef kitlesine duyurmaya çalışır. Bu tanıtım uygulamaları; reklam, afiş, halkla ilişkiler, kampanya gibi çeşitlilikler göstermektedir.” (Dolunay ve Eser, 2014: 30).

Bugünkü anlamına uygun ilk sponsorluk çalışması 1861 yılında gerçekleştirilmiştir. Bir Avustralya firması olan Spiers and Pond, Avustralya'nın İngiltere'de düzenlediği ilk turnuvaya sponsor olmuştur. Firma gerçekleştirdiği sponsorluktan iyi verim almış; o zamanın parasıyla 11.000 Sterlin kâr etmiştir. Aynı tarihte bir başka sponsorluk etkinliği de görülmektedir. John Wisden, İngilizlerin çok sevdiği kriket sporu ile ilgili bir sponsorluk anlaşması imzalamıştır (Taştekin, 2015).

2. SPONSORLUĞUN TÜRLERİ

Sponsorluk uygulaması “Ayni Sponsorluk ve “Maddi Sponsorluk” olmak üzere iki ana başlık altında hayata geçirilmektedir. Maddi Sponsorluk uygulaması ise Sergi, Yarışma ve Eser Alımı sponsorlukları olarak üç şekilde gerçekleştirilmektedir.

2.1. AYNİ SPONSORLUK

Ayni sponsorlukta sponsor olan kuruluş sponsorluk talep eden kuruma maddi bir destek sağlamamakta, onun yerine hizmet ya da ürün desteğinde bulunmaktadır. Günümüzde yaygın olarak uygulanan sponsorluk türlerinden biridir.

Ayni sponsorluk, sponsorluk talep edenlere para yerine ürün veya hizmetin sağlanması ile gerçekleşen sponsorluk çeşididir. Gerçekleşecek sponsorluk faaliyeti kapsamında kurumlar, sponsor edinene, ürünlerini veya hizmetlerini sunarak sponsor olmaktadır. Örneğin; bir markanın sergi, konser, spor, kültür-sanat vb. etkinlikler için bir alan tahsis etmesi bir ayni sponsorluktur (Anasponsor, 2020).

Ayni sponsorlukla ilgili bazı önemli ifadeler şu şekilde sıralanabilir:

- Ayni sponsorluk, sadece siz bir konuda harcama yaparsanız, o konudaki harcama yapacağınız miktar kadar değerlidir.
- Ayni sponsorluk, diğer sponsorluklarınızı bulma konusunda değer yaratır.
- Ayni sponsorlar ikinci plana atılmamalı, sponsorluk hakları konusunda eksik bırakılmamalıdır (Koç, 2020).

2.2. MADDİ SPONSORLUK

Günümüzde yaygın olarak uygulanan sponsorluk türlerinden biri de maddi sponsorluktur. Sponsor olan kuruluş, sponsorluk talep eden kuruma, aralarında yapılan sözleşme doğrultusunda parasal destek vermektedir.

Maddi sponsorluklar, sponsorluk talep edenlere ürün vermek veya hizmet sunmak yerine parasal bir bütçe ayrılması ile gerçekleşen sponsorluk çeşididir. Maddi sponsor

olan bir kurum, sponsor edinene para verdiği gibi, kapsamı büyüterek hizmetlerini veya ürünlerini de sunabilir. Maddi sponsorlukta sponsorlar, sponsorluk talep edenlerin gerçekleştirecekleri etkinliklerin mutlaka kendilerine de bir yararı olacağını, örneğin, bu etkinlik sayesinde adlarını duyuracaklarını göz önünde bulundurarak sponsor olacakları yerleri iyi belirlerler ve desteklerini buna göre verirler (Anasponsor, 2020).

2.2.1. Sergi Sponsorluğu

Kültür sanat sponsorluğu içinde yer alan sergi sponsorluğunda da sanatçılara eserlerini sergileyebilmeleri için mekân sağlanmakta veya maddi katkıda bulunmaktadır. Ayrıca günümüzde bazı kuruluşlar da kendi sanat eserlerini sergilemek amacıyla sergi salonları ve müzeler açarak, bir anlamda kendilerine sponsor olmaktadır.

Sergi sponsorluğu yapacak olan kişi ya da kurumlar bunu kendi belirleyebileceği bir alanda yapabileceği gibi, destek bekleyen çevrelere de gerek mekân gerekse de maddi yardım şeklinde de yapabilir. Sergi sponsorluğu özellikle kâr amacı güden kurumlar için sanata ve kültüre verdiği önemi göstermesi açısından artı değer katmaktadır (Taştemiş, 2001). Çölgeçen (2008) ise sergi sponsorluğu konusunda şunları söylemektedir:

“Sergi sponsorluğu, büyük kuruluşların sponsorluk etkinliklerinde önemli bir yer tutan bir sponsorluk alanıdır. İlgi duyanların gezip görebilecekleri yerlere, belli bir düzen içinde, sürekli ya da belli süreler içinde yerleştirilip gösterilen eserleri kapsamaktadır. Türkiye’de, genellikle bankaların desteklediği bu sponsorluk uygulaması, resim, fotoğraf, heykel gibi daha bireysel yapılan sanat çalışmalarını kapsamaktadır. Bu sponsorluk türü, Türkiye’de pek yaygın olmamakla birlikte sanat ya da diğer alanlardaki müze sponsorluklarını da içermektedir.” (Çölgeçen, 2008: 35).

“Sergi sponsorluğu yapan bir kuruluş, adını ve etkinliğini davetiyelerde, sergi afişlerinde, özel tanıtım toplantılarında, sergi tanıtımının yapıldığı broşürlerde duyurarak, şirket imajının hedef kitle üzerinde olumlu bir etki yaratmasını sağlamaya çalışmaktadır. Türkiye İş Bankası, Akbank, Yapı Kredi Bankası gibi büyük bankaların yanı sıra, Pınar Süt gibi büyük kuruluşlarda bu tür sponsorluğu desteklemektedirler. Sergi sponsorluğuna büyük bir bütçe ayıran Türkiye İş Bankası’nın, plastik sanatlarla ilgili uzun yıllar öncesine dayanan gelenekselleşmiş bir desteği ve sanatın geniş bir kitle tarafından paylaşılması hedefi bulunmaktadır.” (Çölgeçen, 2008: 36).

2.2.2. Yarışma Sponsorluğu

Yarışma sponsorluğu Türkiye’de yaygın olmamakla birlikte, genellikle kuruluşların isimlerini duyurmak için kullandıkları bir sponsorluk türüdür. Bu sponsorluk türü özellikle resim, müzik ve afiş yarışmalarında daha çok ön plana çıkmaktadır (Yağız, 2012). Kolçak (2014) yarışma sponsorluğunun hazırlık sürecini şu şekilde ortaya koymaktadır:

“Yarışma sponsorluğunu tercih eden büyük kuruluşlar yarışmaları düzenlemeden önce kendilerine bir yol haritası oluşturur ve yarışmanın öncesinde ve sonrasında yerine getirilmesi gereken birçok şeyi önceden planlar. Yarışmanın konusunu, amacını, yarışmanın sonucunu belirleyecek olan komisyonu, yarışma sonucunda vereceği ödülü veya karşılığında yapacağı faaliyeti baştan belirler. Daha sonra kamuoyuna yapacağı yarışmayı genel (basın, sosyal medya vb.) veya özel bir tanıtım (tanıtım gecesi vb.) ile duyurur.” (Kolçak, 2014: 56).

Bu konu kapsamında pek çok kuruluşun yapmış olduğu yarışmalar vardır. Belediyelerin düzenledikleri afiş yarışmaları, DYO boya markasının düzenlediği resim yarışmaları, Uluslararası Pınar Çocuk Resim Yarışmaları (Pınar Süt, 2020), sivil toplum kuruluşunun Geleneksel Türkiye Fotoğraf Yarışmaları (Aktif Felsefe, 2020), Yeşilay Sağlıklı Gelecek Yetenek Yarışması (Türkiye Yeşilay Cemiyeti, 2020), Didim Ticaret Odası Logo Yarışması, Akbank Günümüz Sanatçıları Yarışması, Turgut Pura Vakfı Resim ve Heykel Yarışmaları vb. örnekler daha da çoğaltılabilir.

Neredeyse her yıl çeşitli sponsorlar eşliğinde düzenlenen bu tür yarışmalarda birçok genç ve yetenekli sanatçılara destek olunmaktadır. Bu tür yarışmalarda sponsorların yarışma karşılığında maddi anlamda herhangi bir beklentisi yoktur. Markalarının veya isimlerinin bu tür etkinliklerde anılıyor olması onlar için yeterlidir; önemli olan isimlerini duyurarak imajlarını yükseltmektir (İslam, 2009).

2.2.3. Eser Alımı Sponsorluğu

Eser alımı sponsorluğu son dönemlerde Türkiye’de ve de Dünya’da yaygın bir hale gelmiştir. Eser alımı sponsorluğunda, bir sponsor bir sanatçıya sergisini açabileceği bir yer tahsis eder ve bunun karşılığında sanatçıdan belirli sayıda eser alır. Sanatçı bu sayede eserlerini sergiler ve para karşılığı olarak da sergiye ev sahipliği yapan kuruluşa yapmış olduğu eserini/eserlerini verir. Bu desteği sağlamış olan kuruluş da kendisine desteklediği sanatçıların bir resim koleksiyonu oluşturabilir. Her iki tarafı da memnun edecek şekilde yapılan bu tür etkinlikler sanat, sanatçı ve kuruluş açısından önemli bir konudur.

Bir ürün karşılığında başka bir ürünün alınması bir nevi takas yöntemidir ve birçok kuruluşun eser alımı sponsorluğu yöntemini kullanarak elde ettiği resim koleksiyonları vardır. Buna bir örnek olarak Türkiye İş Bankası verilebilir. Kuruluş yıllarında başlayan toplumsal destek projeleri, 1940’lı yıllardan itibaren kurumsal bir çerçeveye kavuşmuştur. Türkiye İş Bankası 1940’ların başında eser alımlarıyla ilk adımı atarak, sanat eseri koleksiyonculuğunun ilk örneğini temsil etmektedir. Banka’nın resim koleksiyonunda 19. yüzyılın ikinci yarısından başlayan ve günümüze dek uzanan döneme ait 700’ü aşkın sanatçının 2000’i aşkın eseri yer almaktadır. Koleksiyondaki seçkin

eserleri 1978’den başlayarak “Anadolu Sergileri” başlığıyla yurdun her köşesine tanıtan Türkiye İş Bankası, bugün de sanat galerileriyle sanatçılara yapıtlarını sergileme olanağı sağlamaktadır. Türkiye İş Bankası resim koleksiyonunda ayrıca geçtiğimiz yıllarda yayınlanarak yurt içi ve yurt dışındaki seçkin sanat yayınları arasında yerini alan Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu kitabı ülkemizin en büyük resim koleksiyonunu tüm ayrıntılarıyla kamuoyunun ve resim meraklılarının ilgisine sunmuştur (Eren Kitap, 2020).

İKİNCİ BÖLÜM

VAKIF KAVRAMI VE TURGUT PURA VAKFI

1. VAKIF KAVRAMI

Arapça bir sözcük olan ‘vakf’; sözlük anlamı ile durdurma, hareketten alıkoyma, hareketsiz bırakma manalarına gelir. Ayrıca “tamamen verme, büsbütün verme” anlamını da içerir. İktisadi anlamda vakıf; kişisel çalışma ve gayretle elde edilen imkânların ve mal varlığının gönül rızasıyla paylaşılmasını öngören hukuki bir sistemdir. Türk Medeni Kanunu’na göre vakıf; gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleri ile oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır. Vakıf, tarih boyunca süregelen yardımlaşma ve dayanışma duygusunun kurumsallaşmış halidir. O halde vakıf tüm insanlığın mutluluğunu amaçlayan bir sistemler bütünüdür. Tarihte ilk vakıf; Hazreti Ömer’in Hayber’in fethinden sonra ganimet olarak kendisine düşen bir arazinin satılmaması, miras bırakılmaması ve hibe edilmemesi şartı ile fakir, köle, misafir ve Allah yolunda olanların istifadesi için vermesi ilk vakıf olarak kabul edilmektedir. (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2021a).

Sözlük anlamıyla vakıf; hapsetmek, alıkoymak, bağlamak, durdurmak anlamlarına gelirken terim olarak; menfaati kullara olmak üzere bir malı kendi mülkünden çıkarıp Allah yolunda hapsetmek olarak da tanımlanmaktadır. Prof. Dr. Bahaettin Yediyıldız’a göre vakıf, 8. yüzyıl ortalarından 19. yüzyıl sonlarına kadar uzanan bir dönemde İslam memleketlerinin, özellikle Selçuklu ve Osmanlı zamanındaki Türk dünyasının sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında ehemmiyetli bir rol oynamış olan dini, hukuki ve sosyal bir müessesedir (Korkusuz ve Ergün, 2009).

Vakıflar, sosyal yardım ve dayanışmayı sağlamak ve sosyal güvenliğe katkıda bulunmak, refah seviyesini artırmak bakımından sosyal alanda; gelir servet dağılımını dengelemek, devletin yükünü hafifletmek, istihdamı artırmak suretiyle iktisadi alanda çok önemli konumda bulunmaktadır. Sosyal hayatta yardımlaşmayı ve dayanışmayı sağlayan çok önemli bir kurum olan vakıf müessesesi kendisine tüzel kişilik statüsü tanınması vesilesiyle aynı zamanda hukuki temellere, hak ve yetkilere haizdir. Vakfın meydana gelebilmesinin zorunlu diğer bir unsuru da belirli ve sürekli bir amaçtır. Vakıflar amaçlarını; Cumhuriyetimizin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine, hukuka, ahlâka, millî birliğe ve millî menfaatlere aykırı amaçlar hariç, dilediğince belirleyebilmektedir. Diğer taraftan, vakıflar taşıdıkları amaca göre; Aile

Vakfı, Dini Vakıflar ve Yardım Vakıfları gibi başlıklar altında da gruplandırılabilirler. (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2021b).

Türk Medeni Kanunu'na göre, vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır. Adı geçen Kanun uyarınca; “belirli bir mal veya mal topluluğu” ve “söz konusu mal veya mal topluluğunun belirli bir amaca özgü olması” vakıf tüzel kişiliği kazanılması için gereklidir. Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir. Vakıf müesseselerinin öncelikli amaçlarından biri, bir malın ya da mal topluluğunun belirli bir amaca özgülenerek, vakfedenin yaşamından sonra da bağımsız bir varlık olarak sürdürülmesi, toplumsal yaşayışın çeşitli gereksinimlerini karşılamaktadır. Bu gereksinimlere; bilimsel araştırmaların geliştirilmesi; salgın hastalıkların önlenmesi; en iyi bilim ve sanat eserlerine ödüller verilerek bilim ve sanatın ilerletilmesi; belirli endüstri alanları da atılımlar yapılması; belediye ve kent sorunlarının çözümü gibi uygulamalar gösterilebilir (Korkusuz ve Ergün, 2009).

Vakıflar, 4 Ekim 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'ndan Önce Kurulmuş Eski Vakıflar ve Türk Medeni Kanunu'na Göre Kurulan Yeni Vakıflar olmak üzere iki ana grupta toplanmaktadır. Türk Medeni Kanunu'ndan önce kurulmuş vakıflar;

(a) Mahiyetleri Bakımından: Hayri Vakıflar (geliri tamamen ve kısmen muhtelif hayır şart ve hizmetlerine tahsis edilmiş bulunan vakıflar) ve Zürrî Vakıflar (herhangi bir hayır şartı olmayıp, gelirinin tamamı vakfın evlatlarına tahsis edilmiş bulunan vakıflar),

(b) Mülkiyetleri Bakımından: Sahih Vakıflar (her çeşit maddi varlıklarının mülkiyeti vakfın hükmü şahsiyetine ait olan vakıflar) ve Sahih Olmayan Vakıflar (Devlet Başkanı veya onun izniyle, Devlet arazisi üzerinde meydana getirilen vakıflar),

(c) İdareleri Bakımından: Mazbut (kurulu) Vakıflar, Mülhak (sonradan ilave edilmiş) Vakıflar ile Cemaat ve Esnafa Mahsus Vakıflar,

(d) Kullanım Şekilleri Bakımından: İcare-i Vahideli Vakıflar (belli bir değer veya süreyle kiraya verilen vakıflar) ve İcare-i Vahide-i Kademeli Vakıflar (tespit edilen belli bir icar bedelinin daimi olarak verilmesi halinde müstecirden hiç alınmayan vakıflar) olarak sınıflandırılmaktadır.

Türk Medeni Kanunu'na Göre Kurulan Yeni Vakıflar'da ise, bu kanuna göre bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmemiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri

veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir. Bu kanuna göre vakıf yapacak kimse notere müracaatla bir resmi senet düzenlenmekte ve bu senette Vakfın Gayesi, Uzuvarları (yönetimi, denetim kurulu), Bu Gayeye Tahsis Edilen Malları ve Hakları, Vakfın Teşkilâtı (vakfı idare edecek kişi ve kişiler) ile İkametgâh ve Vakfın İsmi hususları yer almaktadır. (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2021b).

2. TURGUT PURA VAKFI

2.1 TURGUT PURA KİMDİR?

Turgut Pura Vakfı'na ismini veren heykel sanatçısı Turgut Pura 1922 yılında Bursa'da doğmuştur. Küçük yaşta babasını kaybettiği için Ankara'da amcalarının yanında yaşamaya başlamıştır. Lisede öğrenciyken Ankara Halkevi'nde açılan heykel kurslarına katılmış, 1941'de adı geçen halkevinin düzenlediği bir yarışmada Güzel Sanatlar Akademisi heykel bölümünde eğitim almaya hak kazanmış ve ünlü Alman Heykeltıraş Rudolf Belling'in öğrencisi olmuştur. 1948 yılında iyi bir dereceyle heykel bölümünden mezun olan Turgut Pura, aynı yıl yaşanan Güzel Sanatlar Akademisi yangınından sonra üç yıl zarar hasar gören eserlerin tamirinde ve tekrar yapılmasında karşılıksız olarak çalışmış, daha sonra İstanbul'dan ayrılarak yaşamına İzmir'de devam etmiştir. Önce İzmir Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'nde, uzun yıllar da İzmir Resim ve Heykel Müzesi'nde müdürlük yapmıştır. Turgut Pura 9 Mayıs 1979 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir (Sarıçalık, 2006).

Büst ve anıt çalışmaları bulunan sanatçı 1960'lı yıllardan sonra soyut çalışmalara yönelmiş, 1963 yılından itibaren sanat çalışmalarının yanı sıra İzmir Devlet Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğü görevini yürütmüş ve ölene kadar bu görevde kalmıştır. Malzeme olarak önceleri alçı, tel ve kumaş, 70'li yıllarda gerçekleştirdiği çalışmalarında ise demir ve paslanmaz çelik malzeme kullanmıştır (Turgut Pura Vakfı Arşivi, 2020).

Sanatçı, 1970 Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde birincilik, 1971 TRT Resim Heykel Yarışması'nda başarı ödülü gibi birçok ödül kazanmıştır. Ölümünden sonra İzmir Resim ve Heykel Müzesi'nce adına heykel yarışması düzenlenmeye başlanmıştır. (Sosyalbilgiler, 2008). Turgut Pura'nın 1971 yılında TRT Heykel yarışmasında ödüle layık görülen ve halen Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde sergilenmekte olan bakırdan yapılmış 'Kafes' adlı eseri Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1. Turgut Pura'nın "Kafes" Adlı Eseri.

Kaynak: Turgut Pura Vakfı Arşivi (2020)

2.2. TURGUT PURA VAKFI'NİN AMACI

Vakıf 1982 yılında ailesi tarafından, resim ve heykel sanatçısı Turgut Pura'nın ölümünden sonra kurulmuş bir Sanat Vakfı'dır. Vakfın kuruluş amacı; İzmir Resim ve Heykel Müzesi'nin kuruluşunda büyük emeği geçen Turgut Pura'nın anısını yaşatmak, resim, heykel ve seramik dallarında sanatçılar yetiştirmek ve güzel sanatlara hazırlık kurslarıyla sanatçı adaylarının profesyonel sanat hayatlarına geçiş sürecinde kendilerine yardımcı olarak gençlerimizi yönlendirmektir. Vakıfta halen heykel, seramik, çini ve resim atölyeleri faaliyet göstermektedir. Vakıf binasındaki atölyelerde çalışmalarını sürdüren öğrencilerin yıl içinde meydana getirdikleri eserler atölye öğretmenleri tarafından değerlendirilmekte ve her yıl karma bir atölye sergisi gerçekleştirilmektedir. F. Özdoğan (Turgut Pura Vakfı Başkanı, kişisel iletişim, 27 Eylül 2020).

2.3 TURGUT PURA VAKFI'NİN FAALİYETLERİ

2.3.1 Sanat Kursları

Turgut Pura Vakfı çatısı altında; Resim Atölyesi, Heykel Atölyesi, Seramik Atölyesi, Çocuk Sanat Atölyesi ve Güzel Sanatlara Hazırlık Atölyesi adları altında 5 atölyede sanat kursları düzenlenmektedir. Vakıf, düzenlediği sanat atölyeleri ile sanata ve sanatçıya destek olma misyonu doğrultusunda sanat eğitimi ve üretimini yaygınlaştırmayı ve genç sanatçıların yetişmesini teşvik etmeyi amaç edinmiştir. Bu kapsamda, söz konusu kurslara yönelik olarak İzmir-Alsancak'taki vakıf binası bünyesinde faaliyet gösteren atölyeler ve sanat galerisi ile sanatı paylaşma ve yaygınlaştırma vizyonuyla çok sayıda sanatçı ve sanatçı adayına katkı sunulmaktadır.

2.3.2 Resim ve Heykel Yarışmaları

Turgut Pura Vakfı'nın, kâr amacı gütmeyen bir Vakıf olarak plastik sanatlar alanında verdiği eğitimler ve aralıksız olarak her yıl düzenlediği yarışmalarla bu alanda faaliyet gösteren vakıflar arasında ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Vakıf gelirlerini sahibi olduğu mülklerin kira geliri ve bağışlar oluşturmaktadır. Bu gelirler vakfın temel ihtiyaçlarını karşılamakta ve günlük varlığını sürdürmesine anca yetmektedir. Buna karşın, Vakıf, elindeki imkânları sonuna kadar zorlamakta ve yıllardır düzenlediği yarışmalarını her yıl devam ettirmeyi başarmaktadır.

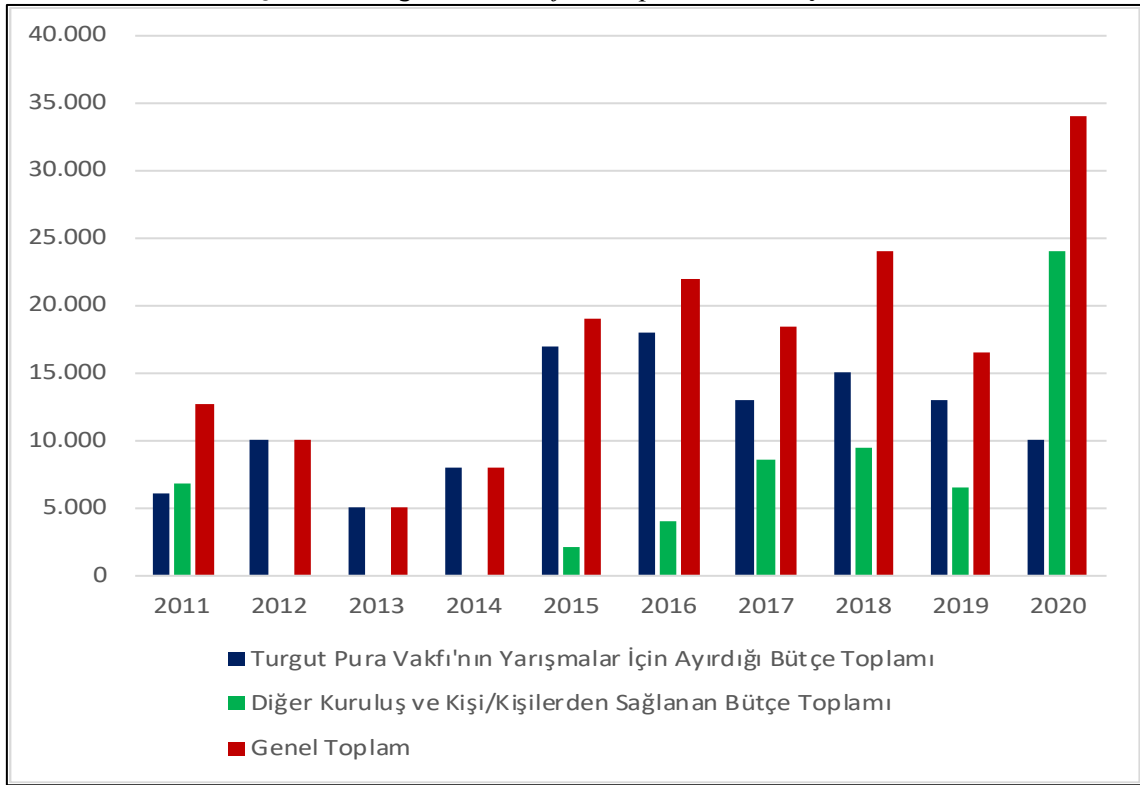
Turgut Pura Vakfı geleneksel olarak her yıl düzenlediği yarışmalar öncesinde; katılım koşulları, jüri üyelerinin kimler olduğu, verilecek ödüller vb. bilgilerin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı bir şartname hazırlamakta ve bu şartnameyi sosyal medyada ve Turgut Pura Vakfı'nın web sitesinde yayınlamaktadır. Koşullara uygun herkes yarışmaya ücretsiz olarak katılma şansına sahiptir.

Vakıf tarafından düzenlenen yarışmalar vakfın kendi bütçesi ile düzenlenmekte, yetersiz kalınan durumlarda ise dışarıdan bağışlar kabul edilmektedir. Yapılan bağışlar süreklilik göstermediğinden Resim ve Heykel yarışmaları düzenlemek için verilen miktarlar yeterli olmamakla birlikte son yıllarda bu durum değişiklik göstermiştir. Çünkü vakıf daha fazla kesim tarafından tanınan bir imaj yakalamayı başarmış, bu da kendisine verilen desteği artırmıştır. Yerel yönetimler ve bazı büyük kuruluşlar vakfın düzenlediği yarışmalarda kendi adlarını kullanarak çeşitli ödüller vermekte ve verdikleri bu ödül karşılığında da eserleri satın almaktadırlar. Söz konusu yönetim ve kuruluşlar, böylece, hem sanata verdikleri değer ve desteği ortaya koymakta, aynı zamanda da adlarının duyulmasını sağlamaktadır. Vakıf, bu yaklaşım sayesinde, kendi adına verdiği ödüllere ek olarak, sponsor olan kuruluşlar tarafından verilen ödüllerle, verilen ödül sayısını çoğaltmış ve böylece yarışmalarını daha cazip hale getirerek daha fazla sanatçının ödül kazanıp motive olmasına vesile olmuştur. Vakıf tarafından verilen ödüllerden bazıları aşağıda sıralanmaktadır (Turgut Pura Vakfı Arşivi, 2020):

- Turgut Pura Vakfı (Başarı Ödülü)
- Turgut Pura Vakfı (Konak Belediyesi Başarı Ödülü)
- Turgut Pura Vakfı (Arkas Başarı Ödülü)
- Turgut Pura Vakfı (İzmir Büyükşehir Belediyesi Başarı Ödülü)

Bunun yanında bazı kuruluş veya kişi/kişiler, kendi isimlerin anılması şartıyla, özel ödül de verebilmektedir. Bu durumda verilecek ödül miktarını vakıf kendisi belirlemektedir. Turgut Pura Vakfı'nın son 10 yılda düzenlediği yarışmalar için kendi adına ayırdığı bütçe ve diğer kuruluş ve kişi/kişilerden aldığı bağış ve sponsorluk miktarları Şekil 2'de verilmektedir.

Şekil 2. Turgut Pura Vakfı'nın Sponsorluk Bütçeleri.

Kaynak: Turgut Pura Vakfı Arşivi (2020)

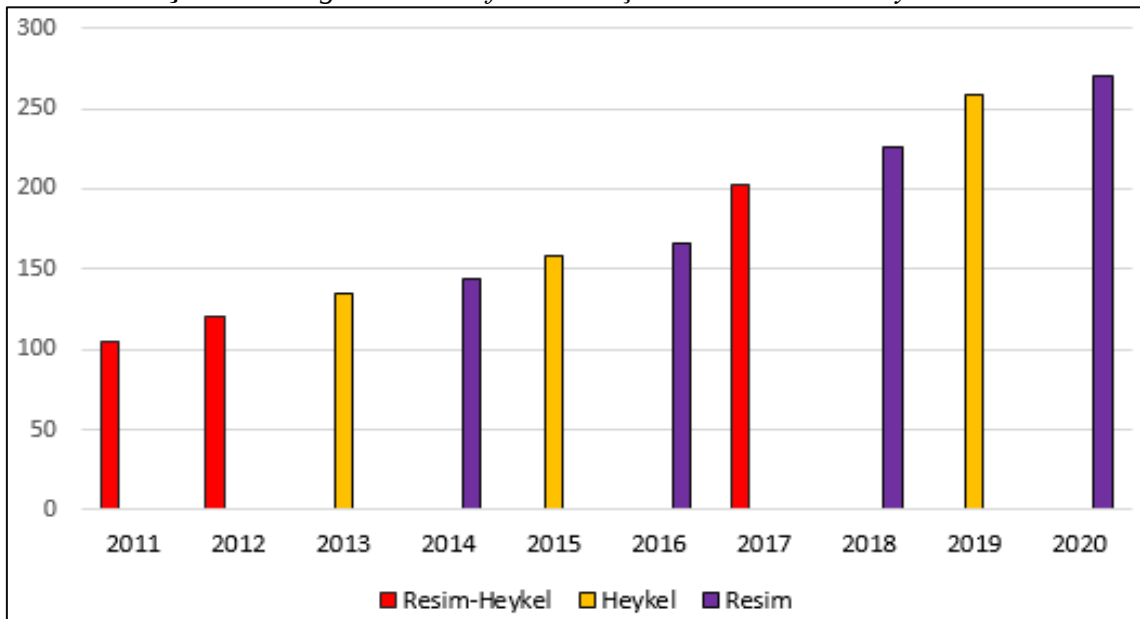
Şekil 2'den de görülebileceği gibi, 2012 ile 2014 yılları arasında düzenlenen yarışmalar diğer kuruluş ve kişilerden bütçe sağlanamadığı için sadece Turgut Pura Vakfı'nın imkânlarıyla gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı hariç olmak üzere, 2015 yılından itibaren diğer kuruluş ve kişi/kişilerin vakfa verdikleri destek artarak devam etmiş, 2020 yılında Turgut Pura Vakfı tarafından ayrılan bütçeyi iki katından fazla geçerek yaklaşık 25.000 TL düzeyine ulaşmıştır. Son 10 yıl içinde Turgut Pura Vakfı'na sponsor olan 9 özel kuruluş ve 16 vakıf gönüllüsü bulunmaktadır. Bu kuruluş ve kişiler, bu süre içinde, Turgut Pura Vakfı'na 61.250 TL'lik sponsorluk desteğinde bulunmuşlardır.

Vakıf kurulduğu 1981 yılından 2013 yılına kadar yarışmalarını Resim - Heykel Yarışması olarak birlikte düzenlemiştir ve vereceği ödül miktarlarını eşit olmak adına ikiye bölerek yapmıştır. Ancak, bu uygulama nedeniyle bütçenin ikiye bölünmesi ve

verilen ödöl miktarının düşük kalması düşüncesiyle, 2013 yılından itibaren bir yıl Heykel yarışması, diğer yıl Resim yarışması düzenlemeye karar vermiştir.

Yapılan bu ayırım sayesinde tek bir alanda yapılan yarışmaya verilen para miktarı artmış olmakla birlikte aynı zamanda yarışmalara katılım sayılarının da artmasına yardımcı olmuştur. Elbette yarışmaya katılım sayılarının tek artma sebebi verilen ödöl miktarlarının yüksek olması değil Turgut Pura Vakfının zaman içerisinde gelişen teknoloji ile birlikte tanınırlığının artmış olması ve en önemlisi her yıl yarışma düzenlemiş olmasından da kaynaklanmaktadır. Özellikle 2015 yılından sonra yarışmaya katılım sayısı 150 kişinin üzerine çıkmaya başlamış olup 2019 yılında 250 kişinin üzerinde çıktığını aşağıdaki grafikten görmemiz mümkündür. Günümüzde özellikle son yıllarda sanat adı altında düzenlenmekte olan yarışmalar süreklilik arz etmediği için ya da istenilen beklentiyi karşılamadığı için yarışma zamanı kaçırılabilmekte veya unutulabilmektedir fakat Turgut Pura'yı tanınır olmasını sağlanmasının başında Vakfın içeriğinin tanınmasından ziyade her yıl yarışma düzenlemiş olmasıdır. Bunu aşağıdaki son 10 yıl içerisindeki yarışmaya katılım grafiğinden görebiliriz aynı zamanda aşağıdaki tabloda özellikle 2011 ve 2012 yıllarında birlikte düzenlenen Resim-Heykel yarışmalarındaki sayı 100'ün üzerinde iken son yıllarda yapılan 2019 yılında yapılan Heykel yarışması ve 2020 yılında yapılan Resim yarışmasının sayılarının 250'nin üzerinde çıktığını görmemiz mümkündür. Son 10 yıl içerisinde düzenlenen yarışmalara katılım sayıları ve bu sayılardaki artış Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. Turgut Pura Vakfı'nın Yarışmalarına Katılım Sayıları.

Kaynak: Turgut Pura Vakfı Arşivi (2020)

2.4. VAKIF FAALİYETLERİNİN SANATA VE SANATÇIYA KATKISI

Turgut Pura Vakfı'nın kurulduğu 1981 yılından itibaren resim ve heykel yarışmaları düzenlemekte ve karşılığında para, plaket, ödül heykelciği vb. ödüller vermektedir. Turgut Pura Vakfı'nın büyük bir çaba ve özveriyle, bu yarışmaları her yıl düzenlenmiş olması sanata verdiği desteğin en önemli göstergesidir. Turgut Pura Vakfı, ayrıca, başvuruda bulunan sanatçılara, sanat ile ilgili seminer, konferans, vb. sunumlar gerçekleştirmelerine imkân sağlayacak şekilde vakıf binasında ücretsiz yer tahsis ederek destek verildiğini ifade etmektedir. Vakıfta her yaştan gruplara açık olarak düzenlenen resim, heykel, çini ve seramik kurslarında yapılan eserler, bir atölye sergisi olarak, sanatseverlere açık olarak sergilenmektedir. Bu süreç, hem atölyedeki eğiticiler için hem de yaptıkları çalışmaları sanatseverler ile buluşturma anlamında katkı sağlayabilecekleri bir adım olarak görülebilir.

İlk yıllarda düzenlenen resim ve heykel yarışmalarına ayrılan bütçe her ne kadar düşük olup yarışmalara katılım oranlarını etkilese de, vakıf, sanata olan ilgisini yitirmemiş ve çalışmalarına devam etmiştir. Vakfın bu emek ve özverisi, sanat adı altında kurulan birçok kuruluş ve kişi/kişilere örnek olmaktadır.

Vakfın düzenli olarak gerçekleştirdiği yarışmalar, eğitimlerinin son yıllarında olup sanat yaşamına yeni adım atacak olan sanatçı adayları ile mezun olmuş ve profesyonel sanat yaşamını sürdüren birçok sanatçıyı motive etmekte ve bu yarışmalarda ödül kazananlara ekonomik olarak da katkı sağlamaktadır. Ayrıca, vakfın yarışmaları her yıl düzenli olarak yapıyor olması sanatçıların bir sonraki yıl için yeni şeyler üretmesini de teşvik etmektedir.

Turgut Pura Vakfı'nın düzenlediği Resim ve Heykel yarışmalarıyla sanat camiasına verdiği destek; para, görünürlük, tanınma, profesyonel deneyim ve referans da sağlamaktadır. Verilen ödüllerin yeni genç sanatçılar açısından önemi büyüktür. Bu ödüller yeni ve genç sanatçıların yeni işler üretmesine imkân sağlamakta olup, bu kişiler kendilerine ve eserlerine karşı duydukları güveni bu sayede oluşturma fırsatı yakalamaktadırlar. Ayrıca, sergi, katalog ve vakfın halkla ilişkiler eylemleri vasıtasıyla görünürlükleri ve işlerini paylaşabilmeleri için bilinirlikleri mümkün olmaktadır.

Söz konusu yarışmalara katılan genç sanatçılar, hem önemli küratörler ile hem de aralarında önemli sanatçılardan oluşan jüriyle tanışarak etkin bir sanat ağına da girmiş olmaktadır. Neticede, bir katalogda yer almak, sergiye iştirak etmek ve hatta ödül

kazanmak sanatçının kariyeri için önemli bir referans olmakta, sanatçılar bu faaliyetlerini portfolyo dosyalarında bir araya getirebilmektedir.

Günümüzde Türk plastik sanatlarında kendini kanıtlayarak ulusal ve uluslararası alanda kendisine yer edinmiş birçok sanatçımız ilk varlıklarını vakfın düzenlediği yarışmalarda ödüller alarak veya çalışmaları sergilenerek göstermişlerdir ve kendi alanlarında halen faaliyet gösteren sanatçılardır (Turgut Pura Vakfı Arşivi, 2020).

Yapılan yarışmaların konuları ve kullanılacak teknik serbest olduğu için, hangi türde ve malzemeye (yağlı boya, akrilik boya, sulu boya, kil vb.) çalışırsa çalışsın, sanatçının yarışmaya katılma hakkına sahip olması, yapmış olduğu eseri herhangi bir değişikliğe uğratmadan her yönü ile sunma imkânını sağlamış olmasının önemi büyüktür. Çünkü serbestliğin en önemli yanlarından biri, sanatçının güncel konuları ele alma fırsatı yakalaması ve eserini özgün bir şekilde ortaya çıkarması olarak karşımıza çıkmakta ve sanatçıya özgürlük duygusunu sağlamaktadır. Ayrıca vakıf dışından sponsor olan kişi ya da kurumlar tarafından, yapılan eserin satın alınması ve sanatçının ismi ile birlikte sergilenmesi veya sosyal medya üzerinden yayınlanması sanatçının isminin duyulmasında önemli bir kısımdır.

Vakfın her kesim ve görüşten insana açık yarışmalar düzenleyerek herhangi bir sınırlama getirmemiş olması, farklı düşüncedeki birçok insanı bir araya getirmekle birlikte din, dil, ırk ayırmaksızın sanatın birleştiriciliğini de göstermektedir. Bu sayede yarışmadan ve de ödülünden bütün sanatçılar yararlanma fırsatı yakalamaktadırlar.

Yarışmaya katılan, ödül verilmeyen, fakat jüri üyelerin tarafından sergi hakkı tanınan sanatçılar, genellikle İzmir Resim ve Heykel Müzesi'nde veya başka sergi alanında yaklaşık 15 gün eserlerini sergilenme fırsatı elde etmektedirler. Sanatçılar, bu sayede eserlerinin birçok kişi tarafından görülmesi ve hatta eserinin alıcı bulması şansını yakalamaktadırlar. Sanat çerçevesi içerisinde düzenlenen bu tür yarışmalar özellikle sanatçı için büyük bir fırsat olmanın yanında sanatçının da önemli destekçisidir. V. Topaç (İzmir Resim Heykel Müzesi Müdürü, kişisel iletişim, 28 Eylül 2020).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TURGUT PURA VAKFI VE DİĞER VAKIFLARIN KARŞILAŞTIRILMASI / SORUNLARI

1. TURGUT PURA VAKFI'NIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Turgut Pura Vakfı'nın karşılaştığı sorunların belirlenmesi konusu kapsamında sanata ve sanatçıya olan katkısını değerlendirmek amacıyla, yarışmalarına katılmış ve ödül almış sanatçılar ile düzenlenen yarışmalarda jüri üyeliği yapmış kişilerle geniş kapsamlı bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Yarışmalara katılmış ve ödül almış kişilere yönelik olarak hazırlanan anket formunun bir örneği EK-1'de, jüri üyeliği yapmış kişilere yönelik olarak hazırlanan anket formunun bir örneği ise EK-2'de verilmektedir.

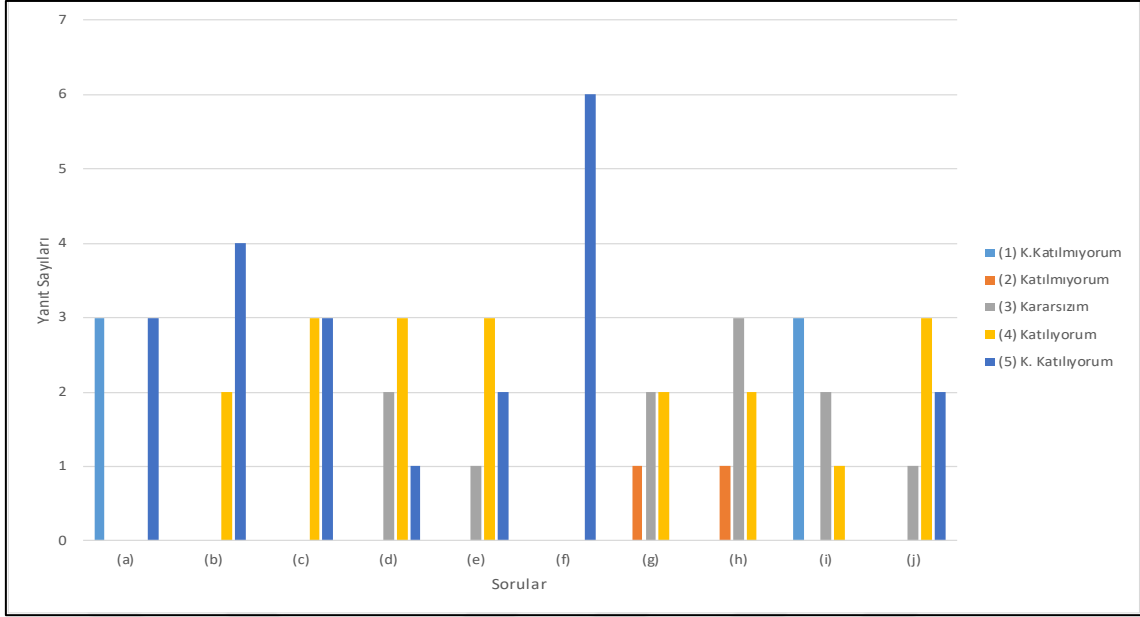
Yarışmalara katılmış ve ödül almış kişilere yönelik olarak hazırlanan ankete toplam 6 kişi katılmıştır. Ankete katılan toplam 6 kişinin 2 tanesi 3 kez, 1 tanesi 2 kez ve 3 tanesi de 3 kez yarışmalara katılmış ve ödül almışlardır. Bu kişilerden 2 tanesi 1.lik, 1 tanesi 1.lik + Mansiyon, 1 tanesi 2.lik, 1 tanesi 2.lik + Mansiyon, 1 tanesi de 3.lük + Mansiyon ödülü almaya hak kazanmışlardır. Yarışmalara katılmış ve ödül almış kişilere yönelik olarak hazırlanan ankette sorulan sorular ve bu sorulara verilen yanıt sayıları Tablo 1'de verilmekte olup, bu sayılar Şekil 4'de grafiksel olarak sunulmaktadır.

Tablo 1. Yarışmalara Katılmış ve Ödül Almış Kişiler Anketinde Sorulan Sorular ve Yanıt Sayıları.

SORULAR		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
a	(a) Vakfın ismini sanat eğitimi almadan ya da resim yapmaya başlamadan önce de duymuştum.	3				3
b	(b) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata büyük katkısı vardır.				2	4
c	(c) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanatçıya büyük katkısı vardır.				3	3
d	(d) Vakıf düzenlediği yarışmaları yeterince duyurmaktadır.			2	3	1
e	(e) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışma organizasyonundan memnunum.			1	3	2
f	(f) Vakıf yarışma sonucunda dereceye giren sanatçıların ödülleri yarışma sonunda belirttiği tarih aralığında teslim etmektedir.					6
g	(g) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu resim yarışmalarına ayrılan ödüller yeterlidir.		1	2	2	
h	(g) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu heykel yarışmalarına ayrılan ödüller yeterlidir.		1	3	2	
i	(i) Yarışma sonrasında eserlerimizin bulunduğu bir katalog hazırlar ve bizlere belirttiği tarihte teslim eder ve herhangi bir ücret talep etmemektedir.	3		2	1	
j	(j) Turgut Pura Vakfı düzenlemiş olduğu yarışmalar ile birlikte diğer vakıflara da örnek olmaktadır.			1	3	2

(1) Kesinlikle Katılmıyorum. (2) Katılmıyorum. (3) Kararsızım. (4) Katılıyorum. (5) Kesinlikle Katılıyorum.

Şekil 4. Yarışmalara Katılmış ve Ödül Almış Kişiler Anket Sonuçları.

Yarışmalara katılmış ve ödül almış kişilerin sorulara verilen yanıtlar değerlendirildiğinde;

- (b) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata büyük katkısı olduğu, (c) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanatçıya büyük katkısı olduğu, (d) Vakfın düzenlediği yarışmaları yeterince duyurduğu, (e) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışma organizasyonundan memnun olunduğu belirtilmiştir. (f) Vakfın, yarışma sonucunda dereceye giren sanatçıların ödülleri yarışma sonunda belirttiği tarih aralığında teslim ettiği ve (j) Turgut Pura Vakfı'nın düzenlemiş olduğu yarışmalar ile birlikte diğer vakıflara da örnek olduğu konularına katıldıkları belirtilmiştir.

- (g) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu resim yarışmalarına ayrılan ödüllerin yeterli olduğu ve (h) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu heykel yarışmalarına ayrılan ödüller yeterli olduğu konularında olumlu yönde kararsız oldukları,

- (i) Yarışma sonrasında eserlerin bulunduğu bir katalog hazırlanarak kendilerine belirtilen tarihte teslim edildiği ve herhangi bir ücret talep edilmediği konusunda olumsuz yönde kararsız oldukları,

- (a) Vakfın ismini sanat eğitimi almadan ya da resim yapmaya başlamadan önce de duydukları konusunda ise katılanlar ile katılmayanların eşit sayıda olduğu görülmektedir.

- 1 kişi (g) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu resim yarışmalarına ayrılan ödüllerin yeterli olduğu konusuna yanıt vermemiştir.

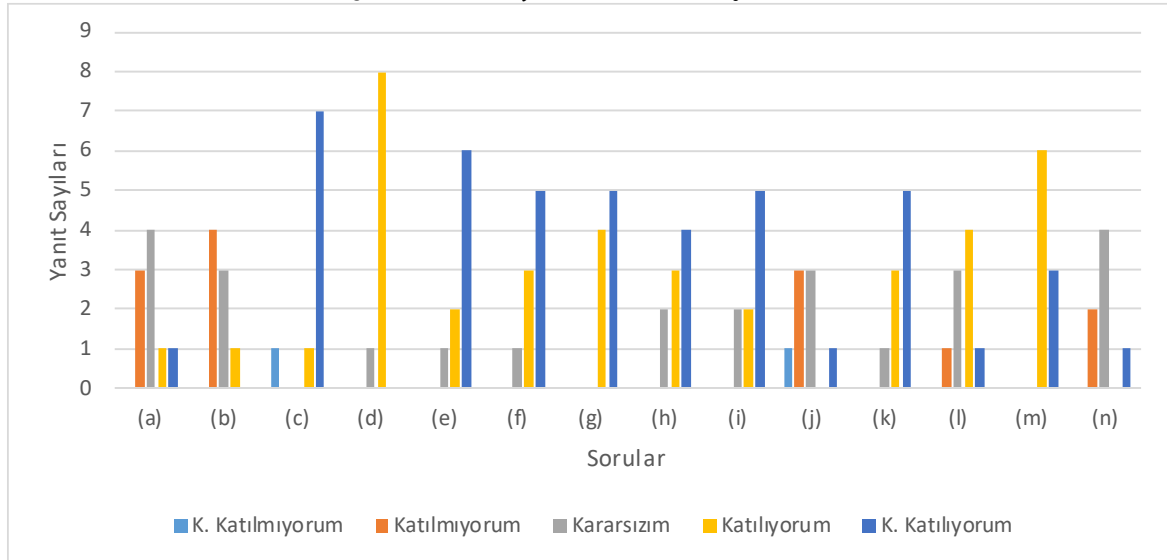
Jüri üyeliği yapmış kişilere yönelik olarak hazırlanan ankete ise toplam 9 kişi katılmıştır. Ankete katılan toplam 9 kişinin 1 tanesi 3 kez, 3 tanesi 2 kez ve 5 tanesi de 1 kez yarışmalarda jüri üyeliği yapmışlardır. Jüri üyeliği yapmış kişilere yönelik olarak hazırlanan ankette sorulan sorular ve bu sorulara verilen yanıt sayıları Tablo 2’de verilmekte olup, bu sayılar Şekil 5’te grafiksel olarak sunulmaktadır.

Tablo 2. Jüri Üyeleri Anketinde Sorulan Sorular ve Yanıt Sayıları.

SORULAR		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
a	(a) Vakıf, yönetici, sanatçı, sanatsever ve devlet kurumları gibi her kesimden hak ettiği değeri görmektedir.		3	4	1	1
b	(b) Vakıf binası sanat faaliyetlerini yürütmek için yeterli donanım ve teknolojiye sahiptir.		4	3	1	
c	(c) Jüri üyeliği yapmadan önce vakfın ismini duymuştum.	1			1	7
d	(d) Vakıf düzenlediği yarışmaları yeterince duyurmaktadır.			1	8	
e	(e) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata büyük katkısı vardır.			1	2	6
f	(f) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanatçıya büyük katkısı vardır.			1	3	5
g	(g) Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların vakfın kendisine büyük katkısı vardır.				4	5
h	(h) Vakfın düzenlediği yarışmalarda yaşanan sorunlar ilgili kişilerce kolayca çözümlenmektedir.			2	3	4
i	(i) Yarışmalar her yıl düzenlenmelidir.			2	2	5
j	(j) Yarışmalar iki yılda bir düzenlenmelidir.	1	3	3		1
k	(k) Katıldığım yarışmalardaki organizasyondan memnunum.			1	3	5
l	(l) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu yarışmalara ayrılan ödüller yeterlidir.		1	3	4	1
m	(m) Vakıf kendi imkanları ile ayakta duran bir vakıftır.				6	3
n	(n) Vakıf, yarışma sonrasında derece alan ve sergileme alan sanatçıların bulunduğu bir katalog bastırır ve bunu ücretsiz olarak dağıtır.		2	4		1

(1): Kesinlikle Katılmıyorum. (2) Katılmıyorum. (3) Kararsızım. (4) Katılıyorum. (5) Kesinlikle Katılıyorum.

Şekil 5. Jüri Üyeleri Anket Sonuçları.

Jüri üyeliği yapmış kişilerin sorulara verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde;

- (c) Jüri üyeliği yapmadan önce vakfın ismini duydukları, (d) vakfın düzenlediği yarışmaları yeterince duyurduğu, (e) vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata büyük katkısı olduğu, (f) vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanatçıya büyük katkısı olduğu belirtilmiştir. (g) vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların vakfın kendisine büyük katkısı olduğu, (h) vakfın düzenlediği yarışmalarda yaşanan sorunların ilgili kişilerce kolayca çözümlendiği, (i) yarışmaların her yıl düzenlenmesi gerektiği, (k) katıldıkları yarışmalardaki organizasyondan memnun oldukları ve (m) vakfın kendi imkânları ile ayakta duran bir vakıf olduğu konularına katıldıkları,

- (l) Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu yarışmalara ayrılan ödüllerin yeterli olduğu konusunda sorusunda olumlu yönde katıldıkları,

- (a) Vakfın yönetici, sanatçı, sanatsever ve devlet kurumları gibi her kesimden hak ettiği değeri gördüğü, (b) vakıf binasının sanat faaliyetlerini yürütmek için yeterli donanım ve teknolojiye sahip olduğu, (j) yarışmaların iki yılda bir düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. (n) vakfın yarışma sonrasında derece alan ve sergileme alan sanatçıların bulunduğu bir katalog bastırarak bunu ücretsiz olarak dağıttığı konularında olumsuz yönde kararsız oldukları görülmektedir.

- 1 kişi (b) vakıf binasının sanat faaliyetlerini yürütmek için yeterli donanım ve teknolojiye sahip olduğu, 1 kişi (j) yarışmaların iki yılda bir düzenlenmesi gerektiği ve 2 kişi de (n) vakfın yarışma sonrasında derece alan ve sergileme alan sanatçıların bulunduğu bir katalog bastırarak bunu ücretsiz olarak dağıttığı konularına yanıt vermemiştir.

Sadece vakıf mülklerinden elde edilen kira gelirleriyle faaliyetlerini sürdürmekte olan Turgut Pura Vakfı, yaptığı yarışmalarda verilen ödül miktarlarını artırarak sanata ve sanatçıya daha fazla destek verebilmek ya da bağımsız bir sanatsal etkinliği düzenleyebilmek için zaman zaman sponsor arayışında olmaktadır. Vakıftaki ilgili kişilerle çeşitli tarihlerde yapılan kişisel görüşmeler sonucunda, vakfın karşılaştığı sponsorluğa yönelik sorunlar bu bölümde ayrıntılı olarak verilmektedir.

Turgut Pura Vakfı'nın karşılaştığı sorunlar aşağıda sıralanmaktadır.

a) Eserlerin Sergilenememesi

Turgut Pura Vakfı tarafından hazırlanan yarışma şartnameleri kapsamında, ödül verilen eserlerle birlikte jüri tarafından sergilenmeye değer görülen ortalama 50 tane

eserin ki bu sayı katılan eser sayısına göre değişiklik göstermektedir, 15 gün süreyle sergilenmesi gerekli görölmektedir. Fakat vakfın sergi koşullarına uygun salonunun yetersiz kalması durumunda sergi koşullarına uygun başka salonlar için sahipleri tarafından çok yüksek ücretler talep edilmesi, buna karşılık vakfın bu bedeli karşılayacak bir bütçesinin olmaması, vakıf ve eser sahipleri için çok önemli bir sorundur.

b) Yarışmalarda Benzer Jüri Üyelerinin Görevlendirilmesi

Vakıf, dışarıdan gelen jüri üyelerinin ulaşım, konaklama, yemek vb. gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak ve söz konusu kişilere yaptıkları jüri üyeliği karşılığında verilmesi gereken ücreti oluşturmak konularında zorlanmaktadır. Bu nedenle, düzenlenen yarışmalar için her yıl farklı jüri üyeleri bulunamamakta ve hemen her yıl aynı gönüllü jüri üyeleri ile yarışmalara devam edilmektedir. Bu durumun, yarışmaya katılım oranının düşmesine ve aynı zamanda vakfa olan saygınlığın ve güvenin az da olsa azalmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

c) Yarışmaların Yeterince Duyurulamaması

Turgut Pura Vakfı yaptığı yarışmaları sosyal medya hesapları üzerinden duyurmakta, aynı zamanda belirli sayıda ve sınırlı yerlere afiş asarak yarışmanın geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaya çalışmaktadır. Fakat sponsorluk talep edilen kişi ya da kuruluşlar bu duyuruların yeterli olamadığına inanmakta ve kendi tanıtımlarının daha fazla yere ulaşmasını istedikleri için sponsor olmaktan çekinmektedirler. Bu durumda vakıf farklı sponsorlar bulmakta zorlanmakta, gazete, radyo ve televizyon gibi iletişim kanalları üzerinden duyuru yapılması konusunda da yetersiz kalmaktadır. Yarışma duyurularının istenilen ölçünün altında gerçekleştirildiği konusu önemli bir sorun olarak değerlendirilmektedir.

d) Aynı Anda Düzenlenmek İstenilen Resim ve Heykel Yarışmalarının Bütçe Yetersizliği Nedeniyle İkiye Ayrılması

1981 yılından 2013 yılına kadar Resim ve Heykel olarak farklı iki dalda düzenlenen yarışmalar hem jüri üyelerinin hem de yarışmaya katılan eser sahiplerinin aynı ortamda buluşturulması amacıyla birlikte yapılmıştır. Fakat Resim yarışması için ayrı, Heykel yarışması için ayrı olarak ayrılan bütçenin vakıf için çok yüksek olduğu gerekçesiyle 2013 yılından itibaren bu uygulamadan vazgeçilerek, düzenlenen yarışmaların bir yıl Resim, diğer yıl Heykel olarak ayrılmasına karar verilmiştir. Bu yeni uygulama sayesinde yarışmalara katılım oranlarında büyük bir artış yaşanmış, ancak,

yarışmaya katılım alanlarının ayrılmasıyla birlikte farklı iki alandaki sanatçıların tanışması imkânı ve bu kişilerin ortak çalışmalar yapabilme ihtimali ortadan kalkmıştır. Vakfın böyle olmasını istemediğı ama ekonomik gerekçelerle zorunlu olarak hayata geçirdiğı bu durum, vakfın ele aldığı önemli problemler arasında yer almaktadır.

e) Sponsorların Yükümlölüklerini Yerine Getirmemeleri

Turgut Pura Vakfı'nın haricinde yarışmaya dışarıdan sponsor olan kişi ya da kuruluşların yarışmanın başında üstlendikleri yükümlölüklerden yarışma sonunda vazgeçmeleri neticesinde, söz konusu yükümlölüklerin Turgut Pura Vakfı tarafından yerine getirilmek zorunda bırakılması, vakfın karşılaştığı önemli problemler arasındadır. Örneğın; düzenlenen bir resim yarışmasında birinci olan sanatçıya, vakıfla mutabık kalınan bir para ödölü vermeyi taahhüt eden bir sponsorun yarışma sonunda bu ödölü karşılayamayacağını beyan etmesi üzerine, söz konusu ücret Turgut Pura Vakfı tarafından ödenmesi zorunda kalınmaktadır.

f) Sponsorların Yarışma Şartnamelerini Yetersiz Bulmaları

Turgut Pura Vakfı'nın dışında sponsor olmak isteyen kişi ya da kuruluşların yarışma şartnameleri dışında isteklerinin olması ya da şartnamenin gerektirdiğinden daha az miktarda bütçe ayırmak istemeleri gibi gerekçelerle yarışma şartnamelerini yetersiz bularak sponsor olmak istememeleri vakfın karşılaştığı diğeri önemli bir problemdir. Bazı sponsorlar, şartnamede belirtilen para miktarlarının yüksek olduğı, isimlerinin yarışma süreci boyunca arka planda kalacağı ya da afişlerde kendi logolarına yeterli ölçölülerde yer verilmeyeceğı gibi gerekçelerle, yarışma şartnamesinin değıştirilmesini istenmektedirler.

g) Eserlerin Zamanında Gönderilmemesi

Yarışmaya katılan eserlerin çok erkenden gönderilmesi durumunda, gönderilen eserleri alabilecek sorumlu kişinin vakıfta olmaması nedeniyle eserler ortada kalmakta ve gönderilen eserlerin kaybolması riskiyle karşılaşılmaktadır. Aynı şekilde, değıerlendirme aşamasında geç gelen eserlerin değıerlendirmeye alınamaması, hem sanatçıyı maddi ve manevi olarak etkilemekte, hem de yarışmayı düzenleyen vakfın itibarına gölge düşürmektedir.

h) Eserlerin Geri Alınmaması

Yarışmaya gönderilen eserlerin birçoğunun, şartnamede belirtilen koşullar kapsamında, yarışma bittikten sonra vakıftan şahsen geri alınmaları ya da Turgut Pura

Vakfı tarafından eser sahiplerinin verdikleri adrese ulaştırılması gerekmektedir. Eserlerin vakıftan şahsen alınmaması durumunda söz konusu eserler sahiplerine gönderilirken, gerek kargo firmasının gönderiyi kabul etmesi aşamasında, gerekse alıcı adreslerinde yanlışlık ve yetersizlik olması durumunda önemli sorunlarla karşılaşmakta ve bu durum eserlerin zarar görmeden sahiplerine iade edilemediği şikâyetlerine neden olmaktadır.

Turgut Pura Vakfı'nın yukarıda sıralanan sorunlarından yola çıkılarak, sponsor olan bir sanat vakfının karşılaştığı sorunlara yönelik bazı değerlendirmeler, genel bir çerçevede, aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

a) Eserlerin Sergilenememesi

Yapılan yarışmalar sonucunda gerek proje çalışmaları gerekse resim ve heykel eserlerinin, ödül almasa bile, geniş kitlelere ulaştırılması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, vakfın kendisine ait bir fuar alanı olması gerekmektedir. Vakfın yarışmaya gelen eserlerden bir koleksiyon oluşturmak amacıyla koleksiyonundaki eserleri saklamak ve korumak için söz konusu eserlerin zarar görmesini önleyecek şartlara sahip bir sergi ve fuar alanı oluşturmasında ilerleyen yıllar içinde yarar görülmektedir.

Bunun mümkün olmadığı durumlarda Vakıf, sergi ve fuar alanı oluşturulabilecek bir alanı bütçesine uygun olarak önceden bulmalıdır. Bunun için yarışma sonunda sergilenmeye değer gördükleri eserler için en yakın sergi ve fuar alanlarını araştırmalı ve yapacağı görüşmeler sonucunda ilgili kişilerle mutabık kalınarak uygun bir ortam sağlamalıdır. Vakfın sergi ve fuar alanı hazırlamak için elinde olan eser sayısı ve eserlerin özellikleri önem kazanmaktadır. Her zaman aynı şartlarda ve koşullarda sergi ve fuar alanı bulmak kolay olmayacağı için sergi ve fuar alanları anlaşmalarının yarışmanın başvuru tarihinden sonra yapılması daha uygundur.

Vakıf, her yarışma sonrasında, kendisine ait bir web sitesi ve diğer sosyal ağ ortamlarında yarışmaya katılarak sergilenmeye uygun görülen eserlerin fotoğraflarını ve videolarını yayınlamalıdır. Böylece, her kesimden kişiler söz konusu eserleri görme fırsatı yakalayabileceği gibi, özellikle, hem kendi adına hem de kendisi dışında sponsor olan kişiler/kurumlar adına etkin bir duyuru imkânı yaratmış olacaktır.

b) Yarışmalarda Aynı Jüri Üyelerinin Görevlendirilmesi

Etkinliğe davet ederek jüri üyeliği yapmaları istenen kişilerin yeme, içme, konaklama, jüri üyeliği ücreti vb. gereksinimlerini karşılayacak yeterli bütçenin oluşturulamaması en önemli sorunların başında gelmektedir.

Etkinliği düzenleyecek olan kurum tarafından oluşturulan Düzenleme Kurulu etkinliği yapacağı yıl jüri  yeliğine kaç kişinin olması gerektiğine karar vererek Türkiye’de tanınmış ve etkinlikte jüri  yeliği yapabilecek kişilerin listesini yapar ve buna göre yönetim kurulu ile kendisine bir plan hazırlar. Söz konusu süreç, aşağıda verilen bir örnek üzerinde açıklanmaktadır.

Örneğin; bir kültür-sanat vakfı olarak 2022 yılında bir Resim yarişması düzenlemek istiyoruz. Öncelikle bir Düzenleme Kurulu oluşturuyoruz.  nceki yıllardaki katılım sayılarından yola çıkararak yarişmamıza en fazla 50 tane resmin katılacağını varsayıyoruz. 2’si yurtiçinde ve/veya yurtdışında tanınmış ressam, 2’si  niversitelerin Resim bölümünde akademisyen ve 2’si yarişmayı düzenleyen kurumun alanında uzman  yesi olmak üzere toplam 6 kişilik bir jüri olmasını planlıyoruz. Düzenleme Kurulu olarak öncelikle ilgili kişilerle görüşüyoruz ve elimizdeki imkânlar ölçüsünde oluşturduğumuz şartlarımızı kendilerine sunuyoruz. Bu şartlar; jüri üyeliğini yapması için en fazla 2 gün konaklama gerekeceği, jüri  yeliği karşılığında kendisine verilecek ücretin 3.000 TL olacağı, ulaşım, konaklama ve yemek gibi giderlerinin vakıf tarafından karşılanacağı belirtilmelidir. Vakıf olarak bu yarişma için jüri  yeliği giderlerinin haricinde 30.000 TL harcanmasının planlandığı, diğer jüri üyelerinin kimler olacağı gibi konularda kendilerine bilgi veriyoruz. şartlarımızı kabul eden jüri üyelerimiz böylece belirlenmiş oluyor. Eğer şartları yetersiz bulan jüri  yesi/ yeleri olursa, Düzenleme Kurulu ile sponsorlar kendi aralarında bir toplantı yapıyor ve gerekli görülmesi durumunda şartlar karşı tarafın isteği şeklinde yeniden düzenleniyor. Eğer jüri  yesi adayı/adayları tarafından öne sürülen şartlar uygun değilse jüri  yeliği yapmak üzere o şartlara uygun başka kişiler araştırıyoruz. Bu görüşmeler sonunda 6 kişilik j rimizi oluşturuyoruz. Jüri  yelerimize verdiğimiz taahhütleri harfiyen yerine getiriyoruz. Yarişmamızın sorunsuz bir şekilde yürütülmesinin ardından her iki tarafı da memnun edecek şekilde o yılki etkinliğimizi tamamlamış oluyoruz.

c) Yarişmaların Yeterince Duyurulamaması

Yapılan yarişmaların istenilen ölçüde duyurulabilmesi için, öncelikle kitle iletişim araçlarıyla ilgili kişi ve kurumlarla iyi ilişkiler kurulması gerekmektedir. Sadece afişler hazırlamak, özellikle sosyal medya ortamlarında daha fazla vakit geçiren insanlara ulaşılması konusunda yeterli olmayabilir. Bunun için vakfı ve yarişmayı tanıtan tanıtım videoları hazırlanarak kitle iletişim araçları vasıtasıyla bu videoların geniş kitlelere ulaştırılması sağlanabilir. Afişler, daha dikkat çekici ve ikna edici şekilde tasarlanabilir.

Önceki yıllarda ödül kazanan sanatçılardan oluşan seminerler düzenlenerek bu seminerlerden tanıtım videolarının hazırlanmasında yararlanılabilir.

d) Aynı Anda Düzenlenmek İstenilen Resim ve Heykel Yarışmalarının Bütçe Yetersizliği Nedeni İle İkiye Ayrılması

Her yıl farklı alanlarda yarışma düzenlemek isteyen bir kurum söz konusu bu alanları ayrı ayrı destekleyecek bir bütçe hazırlamakta zorlanmakta, bu durum yarışmayı düzenleyen kurum için önemli bir sorun olarak karşısına çıkmaktadır. Bu durumla, özellikle düzenleme maliyeti yüksek alanlardan bir tanesi olan sanat yarışmalarında daha çok karşılaşılmaktadır. Bu sebepten ötürü yarışma düzenlemek isteyen bir kurum yarışma alanlarını mümkünse teke indirmek zorunda kalmaktadır. Turgut Pura Vakfı da bu zorlukla karşılaşan kurumlardan bir tanesidir. 1981 yılından 2013 yılına kadar yarışmalarını Resim-Heykel olarak bir arada yapan vakıf toplam yarışma bütçesini ikiye bölmek için 2013 yılından bu yana bir yıl Resim bir yıl Heykel yarışması düzenleme kararı almıştır. Bu uygulama, her yıl birlikte düzenlenen Resim-Heykel yarışmaları platformunda farklı iki alanda çalışan sanatçıları bir araya getirilmesinin yanı sıra dışardan gelen sanatseverlerin de farklı iki alandaki çalışmaları birlikte görmeleri için ortak bir alan oluşturulması imkânını da ortadan kaldırmıştır.

Bu soruna şu şekilde bir çözüm önerisi getirilmesi mümkündür. Her yıl düzenli bir şekilde yarışma yapan bir kurum hem adını uzun yıllar yaşatmak hem de yaptığı etkinliğin geleneksel hale dönüştürerek kalıcılığını sağlamak ister. Bunun için kurum öncelikle her yıl düzenleyeceği etkinliğinin alanının ne olacağına karar vermelidir. Bunun için kurumunun etkinlikten sorumlu bir düzenleme kurulunu ve söz konusu etkinlik için ayıracağı bütçeyi baştan belirlemesi gerekir. Düzenleme kurulu, yapacağı değerlendirme sonucunda, kurumunun yetersiz kaldığı konuları belirlemeli ve o konuların çözümü ulaştırılması için bir A planı hazırlamalıdır. Sürecin düzenli ve hızlı bir şekilde ilerleyebilmesi için vakıf, karşılaşılabileceği sorunların çözümüne yönelik farklı planlar hazırlamalıdır. Muhtemel krizlere karşı tek bir planın yeterli olmayabileceği öngörüsüyle, B ve hatta C planlarıyla kendisini her duruma hazırlamalı, böylece hem kendisini hem de yarışmanın aksamaksızın düzenlenmesini garanti altına almalıdır.

Düzenleme kurulu, daha sonra yardım alacağı kişileri ya da kurumları tespit etmeli, ilgili kişilerle görüşmeler yaparak etkinliğin içeriğini ayrıntılı şekilde kendilerine izah etmelidir. Etkinliğin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan şartların karşılıklı olarak

uygun bulunması durumunda, tarafların vazgeçmeyecekleri hukuki bir süreç oluşturulması amacıyla hazırlanan bir şartname karşılıklı olarak imzalanmalıdır.

Böylece yapılmak istenen etkinliğin her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmesi anlamında önemli bir adım atılmış olacak, bu durumun çözümlenmesi etkinlik yapacak kurumun bir sonraki yıl için kararsızlığını ortadan kaldıracaktır. Böylece etkinliklerin gerçekleştirileceğinin bir anlamda garanti altına alınması, etkinliğe katılacak kişilerin etkinliğin iptal edilmesi nedeniyle mağdur olmalarını önleyecektir. Yarışmanın düzenli olarak gerçekleştirileceğinin bilinmesi, sanatçıların yarışmaya katılmak amacıyla yapacakları çalışmalarda her yıl bir üstüne koyarak daha özgün işler çıkaracağını da yolunu açacaktır. Bu sayede hem sponsor olan kurum hem de yarışmayı düzenleyen kurum her yıl adını düzenli bir etkinlikte duyurmuş olacak ve etkinliği kaçıran veya etkinlik için hazırladığı çalışmasını yetiştirememiş olan sanatçılara da sonraki yıl için bir şans daha verecektir. Her yıl sürekli düzenlenen bir etkinlik, aynı zamanda, etkinliğe katılacak olan sanatçılara güncel konuları ele alma fırsatı da sunmuş olacaktır.

e) Sponsorların Yükümlülüklerini Yerine Getirmemeleri

Vakfın dışında yarışmaya sponsor olmak isteyen kişi veya kurumların başta kabul ettikleri maddi destekten yarışma sonunda vazgeçmeleri durumunda vakfın bu bütçeyi karşılamak zorunda bırakılması en önemli sorunların başında gelmektedir. Bunun önüne geçmek için, her iki tarafı da mağdur etmemek adına mutlaka hukuki bir düzenlemenin olması, özellikle büyük para miktarlarını karşılayacak olan kişi veya kurumla ortak bir sözleşme oluşturulup imzalanması gerekmektedir. Vakfın karşılayabileceği para miktarları için bu tür bir sözleşmenin yapılmaması uygun olabilir; fakat tarafların arasında kurumsal bir yapının kurulması ve birbirine olan güvenlerinin pekiştirilmesi açısından ortak bir sözleşme oluşturulup imzalanması daha doğru olacaktır. Sponsor olan ve daha sonrasında vazgeçen kişi veya kurumların bir sonraki yapılacak olan etkinliklere sponsor olmak istemeleri durumunda sözleşme olmadan dahil edilmeyecekleri ve hatta gerektiğinde etkinliklerden men edilebilecekleri kendilerine belirtilmelidir. Hem etkinlik sahibini hem de yarışmaya katılacak olan kişileri zor durumda bırakmamak adına sert önlemler alınması doğru kabul edilebilir.

f) Sponsorların Yarışma Şartnamelerini Yetersiz Bulmaları

Vakfın sponsorluk konusunda karşılaştığı sorunların arasında, sponsorların isimlerinin yeterince duyurulamayacağını ya da arka planda kalacaklarını düşünmeleri

önemli bir yer tutmaktadır. Sponsorlar kitlesi sayıca düşük dernek veya vakıf gibi kurumlara sponsor olmak için seçici davranmakta, onları gerçekten ikna edebilecek kişilere ve kurumlara sponsor olmayı daha doğru bulmaktadırlar. Vakıf, kendisi dışında bir ya da çok sayıda sponsor olmadan etkinliklerini yeterli düzeyde gerçekleştirememekte ve bu nedenle kendi kitlesini de geliştirememektedir.

Bunun için en uygun çözüm önerisi şu olacaktır. Sponsorluk arayan bir kurum kendisinin iyi tanıtıldığı ve amacının ne olduğunun açıkça belirtildiği bir sunum hazırlamalıdır ve bu sunumu sponsorluk talep ettiği kişilerle veya kurumların yetkili kişileriyle toplantılar yaparak etkili bir şekilde sunulmalıdır. Toplantılarda, sponsor olacak kişi ya da kurumun niyetinin ne olduğu Vakıf tarafından iyi anlaşılmalı ve bu doğrultuda her iki kurumun çıkarlarının kabul edilebilir düzeyde olacağı şekilde düzenlenen bir şartname hazırlanmalıdır. Hazırlanan şartname, ileride sorun çıkmaması ve tarafların zaman içerisinde vazgeçmemesi adına karşılıklı olarak imzalanmalıdır. Bu sayede her iki tarafta birbirine karşı olan güveni tam anlamıyla sağlanacak ve gerçekleştirilmesi planlanan etkinlikte herhangi bir sorunun çıkmayacağının temellerini atılacaktır. Etkinlik zamanında ve sorunsuz olarak gerçekleştirildiğinde her iki kurum da istekleri hedefe ulaşmış olacaklardır.

g-h) Eserlerin Zamanında Gönderilmemesi ve Eserlerin Geri Alınmaması

Turgut Pura Vakfı'nın düzenlediği yarışmalarda karşılaştığı sorunlar arasında, sanatçıların eserlerini etkinliklerin başlama tarihinden çok önce veya etkinlik başladıktan sonra göndermeleri ile etkinlik için gönderilen çalışmaların sanatçılar tarafından geri alınmaması, vakıf tarafından gönderildiğinde ise kargo şirketlerinde veya alıcı adresinde aksaklık yaşanması üzerine eserlerin sahiplerine ulaştırılamaması konusu da yer almaktadır. Bunun önüne geçmek için, etkinliğe katılabilme koşulları arasında bir ön başvuru zorunluluğu getirilmelidir. Ön başvuruların başlama ve bitiş tarihlerinin belirlenmesinin ve ilan edilmesinin ardından ön başvurular internet üzerinden alınmalı ve belirtilen bitiş tarihinde sistem otomatik olarak kendiliğinden kapanmalıdır. Böylece sistemde kaydı gözüken ve etkinliğe katılacak kişiler belirlenmiş olacaktır.

Vakıf, sanatçılar tarafından hazırlanan eserleri jüri üyelerine sunabilmek amacıyla, eserlerin zamanında vakfa ulaştırılabilmesini sağlamak için bir kargo şirketi ile anlaşmalı ve etkinliğe katılacak olan sanatçılar da eserlerini anlaşmalı olunan kargo şirketi ile göndermelidirler. Etkinlik sonrasında geri gönderilecek eserlerin, yine kurumun

anlaşmalı olduğu kargo şirketi tarafından kayıt altına alınan gönderici adreslerine veya değişiklik gösteren yeni adreslere güvenli bir şekilde gönderimi sağlanmalıdır. Eserin sahibine ulaşamaması durumunda eser vakfa geri gelmeli ve eser sahibi ile bir mutabakata varana dek vakıf tarafından uygun bulunan bir yerde saklanmalıdır.

2. DİĞER VAKIFLAR

Turgut Pura Vakfı'nın karşılaştığı sorunlardan yola çıkılarak diğer vakıfların, gerek Turgut Pura Vakfı'na benzer gerekse daha farklı sorunlarının belirlenmesi amacıyla bir diğer çalışma yürütülmüştür. Bu çalışma kapsamında; Ülkemizin önde gelen ve faaliyetleri kapsamında sanat-kültür etkinlikleri de olan 29 adet vakıf ve derneğe yazılı olarak cevaplamaları amacıyla, yürütülmekte olan yüksek lisans tezimizin kapsamını içeren bir bilgi notu ile Turgut Pura Vakfı'nda karşılaşılan sorunlardan yola çıkılarak hazırlanan soruları içeren bir form gönderilmiştir. Bu başvurulara sadece Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı'ndan söz konusu soruların yer aldığı formdaki soruların cevaplandığı e-postalarla yazılı yanıtlar alınmıştır.

Burada, iletişim kurulabilen vakıfların kısaca tanıtılması uygun olacaktır:

i) Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı:

Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı 1974 yılında İzmir'de Durmuş Yaşar tarafından kurulmuştur. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı üniversitelerde, yüksek ve orta öğretim kurumlarında okuyan öğrencilere tamamen karşılıksız burs vermekte, sempozyumlar ve kongreler düzenlemekte ve çeşitli alanlarda bilimsel çalışmalar yayınlanmaktadır. Selçuk Yaşar Müzesi 1985 yılında açılan ve Türkiye'nin ilk özel resim müzesidir. 1967 yılında DYO tarafından düzenlenmeye başlanan ve 1993 yılından bu yana Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı tarafından iki yılda bir düzenlenen DYO Resim Yarışması ödüllü eserlerine, arkeolojik eserlere ve Yaşar Ailesi'nin koleksiyonu olan diğer sanat eserlerine de ev sahipliği yapmaktadır.

Müzedeki Selçuk Yaşar Sanat Galerisi'nde yıl boyunca her biri resim, heykel ve seramik sanatının ustaları olarak nitelenen sanatçıların sergileri düzenlenmekte ve çok sayıda söyleşiler gerçekleştirilmektedir.

ii) Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı:

Eğitim, kültür ve sanat konularında etkili ve verimli çalışmayı ilke edinen Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı 1978 yılında tüzel kişiliğine kavuşmuştur. Vakıf, 1982 yılından

beri kesintisiz olarak üniversite öğrencilerine sağladığı eğitim bursları ve üniversitelerle iş birliği yaparak düzenlediği ücretsiz eğitimlerle gençlerin geleceğe hazırlanmasına katkıda bulunmakta, tarih, kültür ve sanat alanında düzenlediği ve konularının en yetkin isimlerinin katıldığı söyleşilerde her yaştan çok sayıda konuğu ağırlayarak toplumun kültür hayatına katkı sağlamaktadır. Kuzey Kafkasya ile Anadolu tarih, kültür ve coğrafyasına dair 5.000'den fazla kitap, harita ve belgeye ev sahipliği yapmakta olan Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı, kuruluşundan bugüne kadar çok sayıda ulusal ve uluslararası kongre ve sempozyuma katılmış, Kuzey Kafkasya tarihi ile geleneksel giysi ve el sanatlarını anlatan çok sayıda sergi ve etkinlikte yer almıştır. Tüm bu faaliyetlere ilave olarak her yıl düzenlediği sanat yarışmalarıyla kültürel dayanışma konusunda topluma katkıda bulunmayı ilke edinen Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı, her yaştaki sanatçıları ulusal ve uluslararası platforma taşımayı ve sanatseverlerle buluşturmayı amaçlamaktadır.

3. TURGUT PURA VAKFI VE DİĞER VAKIFLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Turgut Pura Vakfı ile diğer vakıfların karşılaştırılması kapsamında, bu çalışmanın yürütülmesi esnasında edinilen bilgiler doğrultusunda 19 adet soru hazırlanmıştır. Kurulan iletişim şekline göre yazılı ya da sözlü olarak ilgili kişilere yöneltilen bu sorular; yukarıda adı geçen vakıfların düzenledikleri yarışmalar, yarışmaların ödül düzeni, yarışma jürilerinin belirlenmesi, ödül alan ya da alamayan eserlerin değerlendirilmesi, vakıf ve yarışma bütçeleri, sponsorluk, gelir kaynakları, Devlet ile ilişkileri, yarışmalar dışındaki diğer sanatsal faaliyetleri, tanınırlık ve sergi olanakları gibi önemli başlıklardan oluşturulmuştur. Bazı yanıtlar, yanıtın özünü bozmadan özetlenerek kısaltılmış, yanıtlanmayan bazı sorular boş bırakılmıştır. Turgut Pura Vakfı ile diğer vakıfların karşılaştırılması amacıyla hazırlanan sorular ve alınan yanıtlar, karşılaştırmalı ve özetlenmiş olarak, Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Turgut Pura Vakfı ve Diğer Bazı Vakıflarla Yapılan Görüşmeler.

SORULAR	TURGUT PURA VAKFI	YAŞAR EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	ŞAMİL KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
1) Vakfınız sanat adı altında hangi yarışmaları düzenler ve bunlar nelerdir?	Resim ve Heykel yarışmaları düzenliyoruz.	1967 yılından bu yana, her yıl, DYO Sanat Ödülleri başlığı altında Türk resim sanatına resim yarışmaları düzenleyerek katkıda bulunmaya çalışıyoruz.	2020 yılında Afiş Yarışması, 2021 yılında ise Resim Yarışması düzenledik. 2022 yılında düzenlediğimiz Dijital Resim Yarışması ise halen devam etmektedir.
2) Yaptığınız yarışmalarda özellikle belirlediğiniz bir kriterleriniz var mı?	Özellikle belirlediğimiz bir kriterimiz yoktur.	Tarafımızdan belirlenen herhangi bir kriter yoktur. Tüm sanat eserlerinin toplumumuzun kültür birikimine bir tuğla daha koyacağına inanıyoruz.	Yarışmalarımızda Kuzey Kafkasya halklarının geleneklerini yaşatmaya ve geleceğe taşımaya çalışıyoruz.
3) Vakfınız yarışmalar için bütçesini hangi şartlar altında nasıl oluşturur?	Bütçemizi bağışlar ile oluştururuz.	Düzenlediğimiz yarışmalar için vakıf senedimize belirtildiği üzere her yıl belli bir yüzde oranında bütçe ayrılmaktadır.	Yarışmalar için ayrılan bütçeler Yönetim Kurulumuz tarafından belirlenmektedir.
4) Oluşturmuş olduğunuz bütçenize destek olan sponsorlarınız var mı? Varsa eğer üstüne düşen görev ve sorumlulukları yerine getiriyor mu?	Bütçemize destek olan herhangi bir sponsorumuz yoktur.	Oluşturduğumuz bütçe tamamen kendi imkânlarımızla oluşturulmaktadır.	Afiş yarışmamızı kendi imkânlarımızla gerçekleştirdik. Resim yarışmalarımıza ise Citysan firması sponsor olmaktadır. Firma üzerine düşenleri ziyadesiyle yerine getirmektedir.
5) Sponsorluğun sizin için önemi nedir? Gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?	Sponsorluğun sanat anlamında çok gerekli olduğunu düşünüyoruz.	Sponsorluk uygulamasının son derece gerekli ve yararlı olduğunu inanıyoruz. Ancak, bazı yasal düzenlemeler yapılması gerektiği kanaatindeyiz.	Sponsorluğun önemli olduğuna inanıyoruz. Sponsorluk, kültürlerimizin yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için gereklidir.
6) Vakfınızın gelirini nasıl sağlıyorsunuz? Gelir kaynaklarınız nelerdir? Bunun için özellikle çalışmalar yapıyor musunuz?	Gelir kaynaklarımız sadece bağışlardır.	Vakfımızın geliri, DYO grubu tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca; Genel Bağış, Çelenk Bağışı, Taziye Bağışı, Özel Gün Bağışları ve Diğer Bağışlar adları altında çeşitli bağışları da kabul ediyoruz.	Vakfımız geliri düzenlediği çeşitli etkinliklerden ve kitap satışlarından sağlamaktadır.
7) Yıllık bütçeniz nedir ve bu bütçeyi hangi alanlarda nasıl kullanıyorsunuz? Paylaşabilir misiniz?	Yıllık bütçemiz konusunda özellikle bir miktar vermemiz mümkün değildir.	Yıllık bütçemiz, her yıl İdare Heyetimiz tarafından belirlenmektedir. Bu bütçe, eğitim, kültür-sanat ve Atatürk konulu çalışmalar alanlarında kullanılmaktadır.	Yıllık bütçemiz, içinde bulunulan duruma göre, her yıl değişim göstermektedir. Bu bütçe sadece Vakfımızın amaçları doğrultusunda kullanılmaktadır.
8) Yarışma sonrasında ödül alan eserleri ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Yürütme kurulumuz, ödül alan eserlerin nasıl değerlendirileceğine karar vermektedir.	Yarışmalarda ödül alan eserler Selçuk Yaşar Resim Müzesi ve Sanat Galerimizde sergilenmektedir.	Ödül alan eserler yurtiçinde ve yurtdışındaki çok sayıda sergi mekânlarında düzenlenen sergilerde değerlendirilmektedir.
9) Yarışma sonunda dereceye giremeyen eserleri sahiplerine hangi şartlar ve koşullar altında teslim ediyorsunuz? Teslim edilemeyen eserleri nasıl bir koruma altına alıyorsunuz?	Dereceye giremeyen eserleri sahiplerine son derece korumalı bir şekilde kargo veya elden teslim ediyoruz.	Yarışma sonunda dereceye giremeyen eserler sahiplerine üstün koruma koşullarında teslim edilmektedir.	Dereceye giremeyen eserler sahiplerine elden teslim edilmektedir.
10) Yarışma sonunda dereceye giren eser sahiplerine nasıl bir ödül düzeni oluşturuyorsunuz? Bunu neye göre yapıyorsunuz?	Ödülleri, derecelerine ve yarışma türlerine göre belirliyoruz. Ödül düzenini kurmuş olduğumuz jüri üyeleri ve ayrılan bütçe miktarına göre belirliyoruz.	Yarışma sonunda dereceye giren eser sahiplerine verilecek ödüller, her yıl düzenleme kurulumuz tarafından belirlenmektedir.	Dereceye layık görülen eserlerin sahiplerine verilen ödüller Yönetim Kurulumuz tarafından belirlenmekte ve yıllar itibarıyla değişim göstermektedir.
11) Devletin vakfınıza sağladığı olanaklar veya belirli bir bütçesi var mıdır? Bunlar nelerdir? Yoksa eğer olmalı mı ve bunun için neler yapılmalıdır?	Devletin bizlere sağlamış olduğu herhangi bir bütçesi yoktur. Kesinlikle bir desteği olmalıdır. Maddi ve manevi olarak destek verilmesini uygun görüyoruz.	Yoktur. Vakfımız adına da olması gerektiğini düşünmüyoruz.	Devletimiz tarafından vakfımıza sağlanan herhangi bir olanak yoktur. Ancak Kültür Bakanlığımızın bu konuda destek vermesi yararlı olabilir.

Tablo 3. (Devam) Turгут Pura Vakfı ve Diğer Bazı Vakıflarla Yapılan Görüşmeler.

SORULAR	TURGUT PURA VAKFI	YAŞAR EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	ŞAMİL EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI
12) Vakfınızdaki genel bütçeniz nasıldır? Bunu hangi alanlarda nasıl kullanırsınız? Bir yıllık örnek bütçenizi paylaşabilir misiniz?	Vakfımızın bütçesi bağış miktarlarına göre her yıl farklı olarak belirlenmektedir.	Genel bütçemiz, yıl içinde elde edilen brüt gelirin %20'si idare masraflarına, ihtiyatlara ve Vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara, kalan %80'i Vakıf amaçlarına uygun harcamalara tahsis edilmektedir.	Vakfımızın genel bütçesi yıllar itibarıyla değişim göstermektedir.
13) Yarışma sonunda verilecek ödüller kimler tarafından ve nasıl belirlenir?	Ödüllerimiz jüri üyeleri ve vakıf temsilcileri ile belirlenmektedir.	Yarışma sonunda verilecek ödüller, İdare Heyetimizin oluruyla, düzenleme kurulu tarafından belirlenmektedir.	Yönetim Kurulumuz ve Yarışma Jürisi tarafından ortaklaşa belirlenmektedir.
14) Yapmış olduğunuz yarışmalar dışında sanat adı altında veya sanat faaliyetleri dışında yapmış olduğunuz etkinlikler var mı? Bu faaliyetlerinizi nasıl değerlendirirsiniz?	Vakfımızda gönüllü hocalarımız tarafından kurslar verilmektedir ve sergiler düzenlenmektedir.	Sanatsal faaliyetlerimiz dışında, eğitim bursları veriyoruz. Sanat temelinde çeşitli kongre, panel, sempozyum ve bilimsel çalışmalar yapıyoruz. Ayrıca, Çatalhöyük Antik Kenti ile Sımyrna Antik Kenti kazı çalışmalarına destek oluyoruz. Son olarak, çok sayıda kültür yayınlarımız var.	Evet, var. Atölyeler ve kurslar açıyoruz. Söyleşiler, kahvaltılar ve konserler düzenliyoruz. Bu faaliyetler Vakıf bütçemize de katkıda bulunmaktadır.
15) Vakfınızın istenilen düzeyde tanındığını düşünüyor musunuz?	Hayır.	Evet; yeterince tanındığımıza inanıyoruz. Bu tanınırlık düzeyinden son derece memnunuz.	Evet, yeterince tanındığımıza inanıyoruz. Ancak, tanınırlığımızı artırmak yönündeki çalışmalarımız da devam etmektedir.
16) Duyuru, tanıtım gibi paylaşımlarınızı nerelerden ne şekilde yapıyorsunuz ve bunun yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Yeterli değil ise bu süreç nasıl olmalıdır?	Genellikle sosyal medya üzerinden ve vakfın ana sayfasından yapmaktayız.	Duyuru ve tanıtım gibi etkinliklerimizi web sitemizden duyurduğumuz gibi tüm yazılı ve görsel basın yardımıyla ve sosyal medya aracılığıyla da gerçekleştiriyoruz. Bizce bu yeterlidir.	Söz konusu paylaşımlar, ağırlıklı olarak web sitemizde ve sosyal medya ortamında yer almaktadır. İmkanlarımız ölçüsünde de yazılı ve görsel basında da yer almaya çalışıyoruz.
17) Yapmış olduğunuz yarışmalar için jüri üyelerini nasıl belirlersiniz? Özellikle belirlediğiniz bir jüri grubu var mı? Yoksa gönüllü olarak jüri üyeleri mi belirlersiniz? Bunun için özellikle bir bütçe oluşturur musunuz? Oluşturuyorsanız eğer örnek bir bütçe paylaşabilir misiniz?	Jüri üyelerimiz her şeyi gönüllü olarak yapmaktadırlar.	Yarışmalardaki jüri üyelerimiz her yıl düzenleme kurulumuz tarafından belirlenmektedir. Jüri üyelerimiz gönüllülerden oluşmakta olup, kendilerine özel bir bütçe tahsis edilmemektedir.	Jüri üyelerimiz, alanında uzman akademisyenler ve ressamlardan oluşturulmaktadır. Tüm jüri üyelerimiz gönüllülük esasına göre çalışmalarımıza destek vermektedir.
18) Vakfınız sanat adı altında daha çok hangi alanlara sponsorluk yapar veya destek olmayı tercih eder? Neden?	Sponsorluk yaptığımız herhangi bir alan yoktur. Sponsorluk yapmıyoruz.	Vakfımız herhangi bir alana sponsorluk yapmamaktadır.	Halen herhangi bir alanda sponsorluk uygulamamız bulunmamaktadır. Ancak, ilerleyen yıllarda vakfımızın amacı paralelindeki etkinliklere sponsor olmayı planlamaktayız.
19) Vakfınızın eserlerin sergilenebilmesi için özel bir sergi salonunuz var mı? Varsa eğer şartları ve koşulları nelerdir? Yoksa eğer sergi salonu sorununu nereden nasıl gideriyorsunuz?	Vakfımızın içinde ve İzmir Resim Heykel Müzesinde sergilenmektedir.	1985 yılından bu yana, Türkiye'nin ilk özel resim müzesi olan Selçuk Yaşar Resim Müzesi ve Sanat Galerisine sahibiz. Dünya standartlarında bir müze ve galeridir. Böyle bir ortama sahip olduğumuz için gurur duyuyoruz.	Özel bir sergi alanımız yoktur. Eserlerimizi web sitemizde ücretsiz olarak sergiliyoruz. Ayrıca, katılımcısı olduğumuz sanatsal etkinliklerde de eserlerimizi sergileme imkânı buluyoruz.

Tablo 3’te verilen yanıtlara bakıldığında; Turgut Pura Vakfının resim ve heykel, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfının resim ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfının dijital resim ve afiş yarışması düzenlemekte oldukları görülmektedir. Diğer bir soruda belirledikleri yarışmalarda herhangi bir kriterleri olup olmadığı sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı ve Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı belirledikleri herhangi bir kriter olmadıklarını söylerken Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı yarışmalarda Kuzey Kafkasya halklarının geleneklerini yaşatmaya ve geleceğe taşımaya çalıştıklarını belirtmiştir. Vakıflara yarışma bütçelerini nasıl oluşturdukları sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı bütçelerini bağışlarla oluşturduklarını, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı vakıf senedinin belirlediği şekilde oluşturduklarını, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise yönetim kurulu tarafından oluşturulduğunu söylemiştir. Diğer bir soruda oluşturdukları bütçelerine herhangi bir sponsor olup olmadığı ya da dışarıdan alınan herhangi bir destekleri olup olmadığı sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı sponsorlarının olmadığını ve yapılan bağışların sürekli olduğunu, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise bütçelerini kendi imkânları doğrultusunda oluşturduklarını belirtmişlerdir.

Diğer bir soruda vakıflara sponsorluğun kendileri için önemi sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı sponsorluğun çok gerekli olduğunu ve öneminin sanat için büyük olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı bu konuda bazı yasal düzenlemelerin olması gerektiğini vurgulamıştır. Diğer bir soruda vakıfların gelir kaynaklarının neler olduğu ve bunu nasıl sağladıkları sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı gelir kaynağının sadece bağışlar olduğunu, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı gelirlerinin DYO grubu tarafından ve bağışlar ile sağlandığını belirtmiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise düzenlediği çeşitli etkinliklerden ve kitap satışlarından gelir sağladıklarını ifade etmiştir. Diğer bir soruda vakıflara yıllık bütçelerinin ne olduğu ve bu bütçeyi hangi alanlarda kullandıkları sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı bu soruya cevap vermek istemediğini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı bütçenin vakıf idare heyeti tarafından belirlendiğini ve bu bütçeyi eğitim, kültür, sanat ve Atatürk konulu çalışmalarda kullandıklarını belirtmiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise yıllık bütçesinin değişkenlik gösterdiğini ve bütçelerini vakıflarının amaçları doğrultusunda kullandıklarını belirtmiştir.

Diğer bir soruda vakıflara yarışma sonrasında ödül alan eserleri ne şekilde değerlendirildikleri sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı eserlerin nasıl değerlendirileceğinin

kurmuş oldukları kurul tarafından belirlendiğini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı, Selçuk Yaşar Resim Müzesi ve Sanat Galerisi'nde sergilediklerini belirtmiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise ödül alan eserlerini yurt içinde ve yurt dışındaki birçok sergi mekânlarında değerlendirdiklerini belirtmiştir.

Diğer bir soruda yarışma sonunda dereceye giremeyen eserleri sahiplerine nasıl ulaştırdıkları ve teslim edilmiyor ise eserleri nasıl bir koruma altına aldıkları sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı eserleri son derece korunaklı bir şekilde kargo veya elden teslim ettiklerini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı eserlerin korunaklı bir şekilde kargo ile teslim ettiklerini belirtmiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise eserleri elden teslim ettiklerini belirtmiştir. Diğer bir soruda yarışma sonunda dereceye giren eser sahiplerine nasıl bir ödül düzeni oluşturduğu ve bunun neye göre yapıldığı sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı derecelerine ve yarışma türlerine göre belirledikleri ödülleri jüri üyeleri yardımıyla ve ayrılan bütçe miktarına göre belirlediklerini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ödüllerin her yıl düzenleme kurulu tarafından belirlendiğini, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise ödüllerin yönetim kurulu tarafından düzenlenmekte olduğunu, aynı zamanda yıllar itibari ile de değişiklik gösterdiğini belirtmiştir.

Diğer bir soruda vakıflara devletin sağladığı olanaklar ve ayırdığı herhangi bir bütçesinin olup olmadığı, yoksa eğer bunun olup olmaması gerektiği sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı, Yaşar Eğitim ve Eğitim Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı devletin vakıflarına sağladıkları herhangi bir bütçesinin olmadığını belirtmişlerdir. Turgut Pura Vakfı maddi ve manevi destek olunması gerektiğini, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı herhangi bir devlet desteğinin olmadığını, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise Kültür Bakanlığının bu konuda bir destekte bulunmasının yararlı olabileceği belirtmiştir. Diğer bir soruda vakıflara genel bütçelerinin nasıl olduğu, bunu hangi alanlarda ve nasıl kullandıkları, aynı zamanda bir yıllık bütçelerinin ne kadar olduğu sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı özellikle bir bütçe oluşturmadıklarını, bütçeyi bağış miktarına göre belirlediklerini, fakat bir yıllık bütçe için kesin bir cevap veremediklerini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı genel bütçelerinin vakıf senetlerinde de belirtildiği gibi vakıf yönetiminin yıl içinde elde edilen brüt gelirin %20'sinin idare masraflarına, ihtiyaçlara ve Vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara, kalan %80'inin ise Vakıf amaçlarına uygun harcamalara tahsis edildiğini belirtmiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı genel bütçelerinin yıllar içerisinde değişiklik gösterdiğini belirtmiştir.

Diğer bir soruda yarışma sonlarında verilecek olan ödüllerin kimler tarafından nasıl belirlendiği sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı ödülleri jüri üyeleri ve vakıf temsilcileri ile belirlediklerini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı idare heyetlerinin oluruyla düzenleme kurulu tarafından belirlendiğini, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise yönetim kurulu ve yarışma jürisi tarafından belirlendiğini belirtmişlerdir. Diğer bir soruda vakıflara yapmış oldukları yarışmalar dışında sanat adı altında veya sanat faaliyetleri dışında yapmış oldukları etkinliklerin neler olduğu ve bu faaliyetlerin nasıl değerlendirildiği sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı gönüllü hocalar tarafından vakıfta çeşitli kurslar verildiğini ve sergiler düzenlendiğini, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı eğitim bursları verildiğini, çeşitli eğitim yatırımları yapıldığını, sanat temelinde çeşitli kongre, panel, sempozyum ve bilimsel çalışmalarının olduğunu, Çatalhöyük Antik Kenti ile Smyrna Antik Kenti kazı çalışmalarına destek olduklarını, çok sayıda kültür yayını hazırladıklarını, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise atölyeler ve kurslar açtıklarını, söyleşiler, kahvaltılar ve konserler düzenlediklerini söylemişlerdir.

Diğer bir soruda vakıflara istenilen düzeyde tanınıp tanınmadıkları sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı yeterince tanınmadığını, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı yeterince tanındıklarına inandıklarını ve bu düzeyden son derece memnun olduklarını, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise yeterince tanındıklarına inandıklarını fakat tanınırlıklarını arttırmak için çalışmalarına devam ettiklerini ifade etmişlerdir. Diğer bir soruda duyuru, tanıtım gibi paylaşımlarını nereden yaptıkları ve bunun düzeyinin yeterli olup olmadığı, yeterli değil ise bunun ne şekilde olması gerektiği sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı paylaşımlarını genellikle sosyal medya üzerinden ve vakıflarının web sayfasından yaptıklarını belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı tanıtımlarını web sitesi üzerinden duyurdıkları gibi yazılı ve görsel basın yardımıyla ve sosyal medya aracılığı ile gerçekleştirdiklerini söylemiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise paylaşımlarını ağırlıklı olarak web sitesinden ve sosyal medya ile paylaştıklarını, imkânları doğrultusunda da yazılı ve görsel basında da yer almaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Diğer bir soruda vakıflara yapmış oldukları yarışmalar için jüri üyelerini nasıl belirledikleri, özellikle belirledikleri bir jüri grubunun olup olmadığı ve bunun için nasıl bir bütçe belirledikleri sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı jüri üyelerinin gönüllü olduğunu belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı yarışmalardaki jüri üyelerinin her yıl düzenleme kurulu tarafından belirlendiğini ve jürilerin gönüllülerden oluşturulduğunu bunun için herhangi bir bütçenin oluşturulmadığını belirtmiştir. Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise jüri üyelerinin alanında

uzman akademisyenler ve ressam­lardan oluştuğunu, tüm jüri üyelerinin gönüllülük esasına göre çalışmalarına destek verdiklerini ifade belirtmiştir.

Diğer bir soruda vakıflara kendilerinin sanat adı altında daha çok hangi alanlara sponsorluk yaptıkları ve varsa neden bu alanlar olduğu sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı ve Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı sponsor oldukları herhangi bir alan olmadığını söylerken şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise şu an sponsor oldukları bir alanın olmadığını fakat vakıflarının amacı paralelindeki etkinliklere sponsor olmayı planladıklarını belirtmişlerdir. Diğer ve son soruda vakıflara eserlerin sergilenebilmesi için özel bir sergi salonu olup olmadığı, varsa şartlarının ve koşullarının neler olduğu, yoksa sergi salonu sorununu nasıl giderdikleri sorulduğunda; Turgut Pura Vakfı eserleri vakıf binalarında bulunan sergi alanında ve İzmır Resim ve Heykel Müzesi’nde sergilediklerini belirtmiştir. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı 1985 yılından bu yana, Türkiye’nin ilk özel resim müzesi olan Selçuk Yaşar Resim Müzesi ve Sanat Galerisi’ne sahip olduklarını ve buralarda sergilediklerini belirtmiştir. şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise özel bir sergi alanları olmadığını, eserlerini web sitelerinde ücretsiz olarak sergilediklerini, ayrıca diğer sanatsal etkinliklerde de eserlerini sergileme imkânı bulduklarını belirtmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada yapılan kaynak taraması taramalarından, ödül alan sanatçılara ve jüri üyelerine uygulanan anket değerlendirmelerinden, aşağıdaki sonuçlar kısmı oluşturulmuştur.

Turgut Pura Vakfı kendi imkânları doğrultusunda yarışmalar düzenlemeye çalışan ve ayrıca her yıl yarışma düzenlemekten vazgeçmeyen bir sanat vakfı olduğu ve sadece Resim ve Heykel yarışmaları ile bilinen fakat istenilen ölçüde tanınma elde edememiş vakıftır. Bunun en önemli sebebi yarışmalar da yeterli miktarda bütçe ayıramamasından kaynaklanmaktadır. Vakfın gönüllü bağışçılar dışında herhangi bir gelirinin olmamasından dolayı vakıf kendi bünyesinin dışına çıkamamıştır. Gerek binasının bakımsız olması gerek yarışmalar da verdiği ödül miktarlarını az olması gerek sergi alanının yetersiz olmasından dolayı bu sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan bütün etkinliklerinin neredeyse hepsinde gönüllü hocalar olması, bu kısımlarda ayrılan bir bütçesinin olmaması ve aynı zamanda da Turgut Pura'nın adını yaşatmayı amaç edinen bir vakıf olarak kırk yıldır gelenek haline getirdiği yarışmaları öne çıkarmaktadır.

Yapılan araştırmalar doğrultusunda 1981 yılından 2013 yılına kadar olan süreçte yapmış olduğu resim-heykel yarışmalarını bütçenin ikiye bölünmesi düşüncesi ile verilen ödülün az olduğuna karar verip bir yıl resim bir yıl heykel yarışması düzenleyerek bütçesini tek bir alanda toplanmasını sağlamıştır. Turgut Pura Vakfı verilen ödül miktarı için doğru bir adım olduğunu söyleyebiliriz.

Turgut Pura Vakfı eserlerinin sergilememesinden, yarışmalarda benzer jüri üyelerinin görevlendirilmesinden yarışmaları yeterince duyuramaması, sponsor olan kişi/kişilerin yükümlülüklerini yerine getirmemesi, eserlerin zamanında gönderilmemesi, eserin zamanında geri alınmaması gibi sorunları olduğu tespit edilmiştir.

Bunun için bağışlar ile yürütmeye çalıştığı bu geleneği bağışlar ile gerek sosyal medyada gerekse yerel gazeteler kullanarak arttırmayı amaçlamıştır ve çalışmalarına bu yönde ağırlık vermiştir.

Sanat adı altında yarışmalar düzenleyen Turgut Pura Vakfının sorunları tıpkı Turgut Pura Vakfı gibi sanat adı altında yarışmalar düzenleyen Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ile Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ile anket şeklinde görüşülmüştür. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı görüşülen konuların başında vakıflarının tanınırlığı ve yarışmalara ayırdığı bütçelerinin ne olduğu ve bu bütçeyi nasıl

sağladıklarına yöneliktir. Vakıfların verdikleri cevaplarda vakıflarının gerektiği kadar tanındıklarını ve Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı ise tanınırlıkları için çalıştıklarını belirtirken yarışmalara ayrılan bütçelerin vakıf senedinin ve yönetim kurulları tarafınca belirlendiğini söylemektedirler. Yani kendilerine sponsor olan veya bağış yapan herhangi bir alanın olmadığını belirtmişlerdir. İsmi geçen vakıflar sanat alanının dışında birçok alandan gelir elde etmektedirler. Bu sayede yarışmalarını bağışlarla yapmaya çalışan Turgut Pura Vakfından daha kolay bir şekilde yarışmalar düzenleyebilmekte ve verdikleri ödül miktarları da o yönde artmaktadır. Örneğin Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfının Selçuk Yaşar Resim Müzesi ve kendilerine ait sanat galerilerinde sergileme imkânının olmasıdır. Bu olanak genç sanatçılara çok büyük bir destek olmakta, yaptığı eserleri daha fazla izleyici ile buluşturma fırsatı yakalarken aynı zamanda tanınırlıklarını da arttırmaya yardımcı olmaktadır. Bir diğer örnek ise Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı yaptığı yarışmalardır. Vakıf, özellikle Kuzey Kafkasya halklarının geleneklerini ve bu gelenekleri geleceğe taşımayı amaçlayan yarışmalar düzenleyerek yarışmalarına farklı bakış açıları getirmekte, uluslararası etkinliklerde yer alarak adından bu şekilde söz ettirmektedir.

Gelirlerini birçok alandan karşılayan vakıflar yürütülecek etkinlik sürecinin daha planlı, programlı ve belirli bir sistem içerisinde gerçekleştirilebilmesi için sponsor olan kurum ile sponsor olunan etkinlik yönetiminin kendi içlerinde sponsorluk faaliyetlerinin organizasyonuna yönelik bir birim oluşturmaları önemini kazanmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu birimlerde görev alan kişilerin sürekli iletişim halinde olmaları ve sık sık toplantılar yaparak aralarındaki iletişimin sürekliliğini sağlamaları söz konusu sanatsal etkinliğin karşılıklı bir uyum içinde gerçekleştirilmesi işini son derece kolaylaştıracaktır. Özellikle, sponsor olan kurumlarda söz konusu birimin kalıcı hale getirilmesi, bu birimin kendine ait bir bütçesinin olması ve sadece içinde bulunan etkinliğe yönelik olarak değil, tüm yılı kapsayacak şekilde faaliyetlerini sürdürmeleri söz konusu kurumun sponsorluk hizmetlerinin kalıcılığını ve devamlılığını sağlayacaktır. Büyük ve güçlü şirketler sponsor olacağı etkinlikler konusunda seçici davranmakta, çoğu zaman getirisi düşük olan etkinliklere sponsorluk desteği sağlamama kararı almaktadırlar. Bu karar söz konusu kurum tarafından atılmış doğru bir adım olsa da birçok etkinlik sponsor bulamadığı için ertelenmekte ya da düzenlenemeyip iptal edilmektedir. Hele ki, büyük ve güçlü şirketlerin, sponsorluk konusunda sanata “getiri” açısından yaklaşmaları, sponsorluk kavramını bir anlamda zedelemekte ve diğer şirketlere de olumsuz örnek

teşkil etmektedir. Sponsor şirketlerin herhangi bir getiri elde etmemeleri pahasına sanata ve sanatçıya destek olmalarının gerek diğer şirketler gerekse sanatseverler üzerinde son derece olumlu ve teşvik edici bir etki yaratacağı açıktır.

Sanatın ve sanatçının destek görmesi gerekliliğinin önemi çok büyük anlam taşımaktadır. Çünkü dışarıdan sanatın kolay üretilebildiği, maddi getirisinin düşük olduğu, sadece hobi amaçlı yapılması gerektiği gibi sanata olan ilginin azalmasına ve sanatın değersizleşmesine neden olabilecek yanlış yaklaşımlar sanatın her dalını maddi ve manevi bir şekilde olumsuz olarak etkilemektedir. Hâlbuki ortaya konan her şey uzun bir zaman diliminde üretilebilmektedir ve aslında sanatçıya getirdiği maddi yük sanılanın çok üzerindedir.

Sponsor olan kurumların veya kişilerin sponsor oldukları etkinliklerde yeterli derecede ve doğru şekilde tanıtımlarının yapılmadığını, yapılsa da çok arka planda kaldıklarını düşünmeleri de bu alanda karşılaşılan diğer önemli sorunlardan biridir. Bu noktada etkinliğin içeriğinin mi, yoksa sponsor olan kişi ya da kurumların etkinliklerinin mi ön planda olacağı konusu tartışma yaratmaktadır. Sponsorların etkinliklerdeki varlığı ve desteği son derece önemli olmakla birlikte, söz konusu etkinliğin sponsorlar için bir reklam aracı olmaması ve topluma sunulacak yararın kültür ve sanat sınırları içinde kalması gerektiği her iki taraf arasında mutabık kalınması gereken hususların başında gelmektedir.

Sponsorluk yapan büyük şirketlerin veya özel kuruluşların yaptıkları sponsorluk karşılığında talep ettikleri istekleri vardır. Bu istekler, genellikle, eser alımı üzerinde yoğunlaşmaktadır. Örneğin; düzenlenen bir resim yarışmasında ödül olarak maddi destek veren bir sponsor, bunun karşılığında yarışmada birinci olan sanatçının eseri almak istemekte, bu sponsor aynı zamanda sergi için bir yer tahsisi de yapmış ise belirli sayıda eser talep edebilmektedir. Kültür ve sanat alanında herhangi bir işle uğraşmayan kurumlar, maddi ve yer sponsorluğu karşılığında kendilerine aldıkları eserlerle bir koleksiyon dahi oluşturma fırsatı yakalayabilmektedirler. Bu doğrultuda; bazı kuruluşlar, özellikle de bankalar, sahip oldukları koleksiyonları kitlelerle paylaşabilmek için kendilerine ait sergi salonları oluşturmakla ve sergi açabilmektedirler.

Türkiye’de sponsorluk kavramı özellikle son yıllarda gelişme gösteren bir alan olmayı başarmıştır. Sponsorluk faaliyetleri 1980’lerden sonra kültür ve sanat alanının önem kazanması ile birlikte sponsorluk faaliyetleri de özellikle bu tarihten sonra alanını

kültür ve sanat tarafına doğru kaydırmaya başlamıştır. Kültür ve sanat sponsorluğu, sponsorluk yapan kuruluşun hedef kitlesi ile iletişim kurmasında önemli bir etken haline gelmiştir.

Kültür ve sanat alanının önemli bir kısmının, bu alanlara yapılan küçük veya büyük maddi/manevi sponsorluk desteklerinden oluştuğu görülmektedir. Fakat büyük şirketler ve kuruluşlar özellikle isimlerinin daha çok kesime ulaşmasını istedikleri için son yıllarda sponsorluk desteği konusunda seçici davranmaya başlamışlardır ve bu durum “Sanat Sponsorluğu” desteğini geri planda bırakmaktadır. Bu uygulamaların başında “Spor Sponsorluğu” gelmektedir. Bu tür sponsorluk, hedef kitlesi çok yüksek bir alan olması sebebiyle, sponsorluk desteği veren kuruluşların isimlerinin kalıcı olarak duyulmasında etkili olmaktadır. Sponsorluk desteği veren kuruluşlar kitle iletişim araçlarında daha fazla yer alabilmek için bu desteğe yönelmekte ve bu nedenle sponsor oldukları alanları özellikleri bu doğrultuda seçmektedirler.

Sponsor olan kurum veya kuruluşlar özellikle yapılan yarışmalara ve sergi alanları gibi kısımlara sponsor olmayı uygun görmektedirler. Kültür ve sanat alanında yapılan sponsorluklar özellikle maddi olarak düşünülebilir. Fakat özellikle eserlerini sergilemek isteyen sanatçılar veya yarışma düzenlemek isteyen kurumların yarışmaların ardından da uygun görülen eserlerin sergilenmesini için sergi fuar alanları bulmakta zorlanmaları ya da bulunan sergi alanı ücretlerini maddi olarak karşılayacak bütçelerinin olmaması yarışma sahiplerini ve sanatçıları sıkıntıya sokmaktadır. Sponsorluğun özellikle tam da bu kısımda destek vermesi kültür ve sanatın önemli kollarından bir tanesini oluşturmaktadır. Yarışma düzenlemek isteyen bir kuruluşa verilen maddi desteğin dışında, sergi alanı için verilebilecek para veya kendilerine ait bir alanı sergi alanı kullanılmasına izin verilmesi ya da sergi alanı oluşturabilecekleri bir alan tahsis etmelerinin önemi büyüktür.

Sponsorluk kavramı da şu an günümüzde tam olarak bunu amaçlayan bir sektör olmaya başlamıştır. Sponsorluk adı altında isimlerinin daha fazla duyulması, imaj tazelemek ve kalıcılığını arttırmak için seçtiği yollardan bir tanesi sponsorluk olmuştur. Sanata yapılan sponsorluklar özellikle getirisi ve kitlesi yüksek kesimlere yapılmaktadır ve bu yüzden sponsor firmaları seçici davranmaktadır.

Özellikle sanat adı altında yapılan yarışmalar ve etkinliklerin maliyeti yüksek olduğu için tek bir sponsor yeterli olamamaktadır. Bu durumda birden çok sponsorun bir

ana sponsor önderliğinde bir araya gelmeleri, sanat etkinliğinin bir çok aşaması göz önünde bulundurularak kendi iş alanlarına yakın aşamaların sponsorluğunu üstlenmeleri uygun bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Bu tür bir uygulama, hem sponsorların kendi aralarındaki iş ve iletişim ilişkilerini güçlendireceği gibi, çok sayıda sponsorun destek olduğu bir sanat etkinliği, gerek duyuru gerekse içerik açısından toplumun çok daha geniş bir kesimine ulaşacaktır.

Sponsorluk desteği verecek olan özel kuruluşların sponsorluk talep eden etkinlikleri yakından takip etmeleri, sponsorluk talep eden etkinliklerin de sponsorluk desteği verecek özel kuruluşlara ulaşımının kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemelerin yapılmasında yarar görülmektedir. Bu konu, özellikle, tarafların birbirlerinden haberdar olmaları ve karşılıklı iletişim yollarının açık tutulması anlamında önem kazanmaktadır. Günümüzde yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelen internet, bu iletişimin kurulmasında en etkili ortam olarak değerlendirilmektedir. Çeşitli sosyal ağların sahip oldukları yüksek iletişim olanakları, mesaj, fotoğraf, video ve canlı yayın gibi çok çeşitli ve doğrudan kişilere ulaşabilecek yolları açık tutmaktadırlar. Bu, özellikle “haberdar olma” kavramının sınırlarını son derece genişletmektedir ki bu geniş alan sanatsal etkinliklerin önemli sorunlarından biri olan “haber verme” sorununun çözümü için dikkate değer bir açılım sunmaktadır.

Bu konularda son söz olarak; bu konuda üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarına da önemli görevler düşmektedir. Söz konusu kurumların; kültür ve sanat alanında sponsorluk yapan özel sektör kuruluşların toplumda var olan imajının saptanması, sponsor olunan kişi ya da kuruluşların sponsorluk konusunda yaşadığı sıkıntıların belirlenmesi, geleceğe yönelik olarak planlanabilecek kültür-sanat projelerinin ön bilgilerin derlenmesi gibi sponsorluk etkinliklerine katkı getirecek araştırmalar yapmalarında büyük yarar görülmektedir.

Tartışma ve Öneriler başlığı altında yapılan değerlendirmeler ise aşağıda sunulmaktadır.

Özellikle tezde adı geçen Turgut Pura Vakfının bütçesinin yetersiz olmasından kaynaklı olarak yarışmada dereceye giren eserlerin sergilenememesi, yarışmalarda aynı jüri üyelerinin görevlendirilmesi, yarışmaların yeterince duyurulamaması, aynı anda düzenlenmek istenilen Resim-Heykel yarışmalarının ödülün ikiye bölünmesinde dolayı yapılamaması, sponsorların yarışma şartnamelerini yetersiz bulmaları ve eserlerin

zamanında gönderilmemesi veya geri alınmamasından ötürü birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunların temelinde yatan başlıca unsur elbette ki vakfın bütçesinin zayıf olmasıdır. Turgut Pura Vakfının bu sorunun önüne geçebilmek amacıyla öncelikli olarak bağışçı sayısının artırılmasına yönelik bir çalışma ekibi kurmasında yarar görülmektedir. Çünkü diğer türlü sadece kendi içlerindeki bağışçılarla istedikleri tanınırlığa ulaşamayacaklardır. Bağışlarla belirlenen ödül miktarını Resim ve Heykel olarak bir arada dağıtmak yerine, sadece Resim veya sadece Heykel yarışmalarına ayırmış olmaları, hem genç sanatçılara daha fazla destek olunması hem de vakfın daha fazla esere ev sahipliği yapması anlamında olumlu bir uygulamadır. Eser sayısının yüksek olması, gelen eserlerin İzmir Resim ve Heykel Müzesinde sergilenebilmesi için de bir fırsat oluşturmaktadır. Bu sayede eserler daha fazla izleyici kitlesine ulaşmakta, aynı zamanda basının da yer aldığı bir sergide Ev Sahibi Vakıf olarak tanınırlığını artırmaktadır. Vakfın tanınırlığının artması yapılan yarışmaların ilgili kesimlere birçok kanal yoluyla ulaştırılması ve çok daha geniş bir alanda duyuru imkânı elde etmesi sonucunda yarışmalara katılımı arttırabilmesi demektir. Elbette ki en önemli kazanım, yarışmanın duyurulması veya ödül miktarından ziyade yarışma sonrasında eserlerin belirli galeriler ve sergilerde yer almasıdır.

Turgut Pura Vakfı'nın öncelikle tanınırlığını artırması gerekmektedir. Bunun için, örneğin, alanında önemli sanatçılar vakfa davet edilebilir, her kesimden sanatçının ücretsiz katılabileceği bir sergi organizasyonu yapılabilir ve eserler bilinen bir sergi alanında veya hakla açık bir yerde sergilenebilir. Televizyon, gazete gibi yazılı ve sözlü basın bu etkinliklere çağırılabilir. Sanat adı altında çalışmalar yapan diğer vakıflarla görüşmeler yapılarak belirli anlaşmalar doğrultusunda ortak çalışmalar yapılabilir. Sponsor arayışına girilip imkânlar çerçevesinde bir şartname hazırlanabilir, sponsor olmak isteyen kurum veya kişilere sunulabilir ve özellikle ismini duyurmak isteyen veya farklı alanlarda çalışmalar yapmak isteyen kurumlara ve kişilere ulaşarak sponsor olmaları istenebilir.

Sponsor desteğine ihtiyaç duyan kişi ya da kurumlar da internet olanaklarından yararlanarak koşullarına ve amacına uygun sponsorluk desteği veren kurumları araştırıp bulmalı ve kendilerine düzenlemeyi planladıkları etkinliği detaylı bir şekilde anlatmalıdır.

Özel kuruluşlar ile birlikte gerçekleştirilen sponsorluk uygulamasının sağlıklı ve etkili yürütülebilmesi için sponsorlukla ilgili eksik ve yetersiz birçok alan mevcuttur. Sponsorluk uygulamasının, Ülkemizde yakın geçmişte gelişen bir süreç olması nedeniyle

tam olarak anlaşılamadığını ve doğru olarak uygulanamadığını söylemek mümkündür. Aslında sponsor arayan bir kuruluş ile sponsorluk desteği vermek isteyen diğer kuruluşun karşılaştıkları sorunlar birbirlerine bağlı olduğu için, gerekli çözümleri de kendi aralarında üretmeleri her iki taraf için doğru bir yöntem sayılabilir. Yani bunun öncesinde kendilerine ortak bir şartname hazırlayabilir ve şartnameye bağlı olarak yapılan çalışmalar son aşamaya kadar şartnameye bağlı olarak zorunlu olarak yürütülmelidir.

Büyük kitlelere hitap etmek isteyen kişi ya da kurumlar, bu düşüncelerine ulaşmalarını sağlayacak büyük etkinliklerin Türkiye’de az sayıda yapıldığını düşünmekte, vakıf ve dernek gibi hedef kitlesi düşük kurumlara maddi destek verilmesini doğru bulmayarak verecekleri sponsorluk desteklerini, söz konusu etkinliğin ulaşacağı kitlelerin büyüklüğüne bağlama eğilimi göstermektedirler. Bu yaklaşım sponsorlar açısından ilk başta haklı görülmekle birlikte, asıl olan söz konusu kültür-sanat etkinliğinin geniş kitlelere ulaşması için sponsor desteğine duyulan ihtiyaçtır. Sponsorların, geniş kitlelere ulaştığını düşündükleri etkinliklere destek olmak yerine, verecekleri desteğin asıl amacının söz konusu etkinliğin geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak olduğu gerçeğini ön planda tutmaları gerekmektedir.

Sanat ve sponsorluk faaliyetleri üzerine, ne yazık ki, yok denecek kadar az sayıda araştırma ve bilimsel çalışma yapılmıştır. Bu tür çalışmaların ivedilikle artması gerekmektedir. Kültür ve sanatın yaygınlığının ve kalıcılığının daha da pekiştirilebilmesi için, özellikle tez, makale ve bildiri, çalıştay ve kongre gibi bilimsel faaliyetlerin büyük önemi vardır. Bu tür çalışmalar sadece üniversitelerin girişimleriyle sınırlı kalmamalıdır. Kültür ve sanat vakıfları ve dernekleri gibi örgütler bu konunun bilimsel yönünün güçlendirilebilmesi için önayak olmalı, bilimsel çalışma yapılabilirliğine yönelik veriler hazırlamalı ve bu verilerin üniversitelerin ilgili birimleriyle birlikte yorumlanmasına zemin hazırlamalıdır.

Devlet tarafından sponsorluk faaliyetleri için kesin sınırları olan bir mevzuatın oluşturulması gerekliliği en önemli eksikliklerden biri olarak karşımıza çıkmakta olup, ilgili yönetmeliklerin olması gerektiğinin üzerinde ısrarla durulmak istenmiştir. Kültür ve sanata büyük şehirlerde verilen destek haricinde diğer iller için de Devlet tarafından üretilecek çeşitli çözüm önerileri mevcuttur. Bunun için iki temel ihtiyaç üzerinde önemle durulması gerekmektedir. Bunlar; sergi açmak isteyen sanatçılar ve sanatseverler için, sergi kurallarına uygun ücretsiz sergi ya da fuar alanlarının mutlaka oluşturulması ve sanat çatısı altında kurulan vakıf ve dernek gibi örgütler için bütçeler hazırlanarak bu

oluşumların maddi olarak desteklenmesidir. Elbette oluşturulan bu bütçeler belirli kurallar çerçevesinde ve şartlar doğrultusunda faaliyete geçirilmelidir.

Devlet adına, Türkiye’deki kültür ve sanat etkinliklerini destekleyen Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın bünyesinde yer alan Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve ilgili birimlerin sponsorluk etkinliklerini destekleme çalışmaları incelenmeli, bu birimin etkinlik alanının genişletilmesine yönelik ayrıntılı öneriler geliştirilmelidir.

Sinema, televizyon, gazete ve internet gibi alanlarda yer almak isteyen sponsor bir kuruluş özellikle bu alanlarda hizmet üreten kişi ya da kurumlarla bilgi alışverişinin sürekli olmasına özen göstermelidir. Aynı şekilde, kitle iletişim araçları yardımıyla etkisinin uzun süreceği bir etkinlik düzenlemeyi planlayan ve sponsor desteğine ihtiyacı olan kişi ya da kurumlar da araştırmalarını iyi yapmalı, ilgili sektördeki kurumlarla canlı ilişkiler kurmalı ve kendileriyle bir bütün olarak hareket etmeye özen göstermelidirler.

Sponsorluk desteği arayan bir etkinliğin öncelikle toplumsal gelişmeye destek olan kültür-sanat faaliyetlerinin önemini, gerekliliğini ve yararlarını detaylı bir şekilde sponsorluk desteği vermek isteyen kuruma anlatmalı ve benimsetmeye çalışmalıdır. Sponsorluk desteği vermek isteyen bir kişi ya da kurumdan destek istenirken, gerçekleştirilecek etkinliğin “bir tür kişi ya da kurum reklamı” olarak değil, içinde yaşanan toplumun daha da güzelleştirilmesinin bir parçası olarak algılanması gerektiği, sponsorluk desteği arayan kişi ya da kurum tarafından özellikle vurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aktif Felsefe. (2020). *Geleneksel Türkiye 25. Fotoğraf Yarışması*. <http://www.aktiffelsefe.org/geleneksel-turkiye-25-fotograf-yarismasi/>. (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
- Anasponsor. (2020). *Sponsorluk Çeşitleri Nelerdir?* <https://anasponsor.com/sponsorluk-cesitleri-nelerdir/>. (Erişim Tarihi: 04.02.2020).
- Belgin, T. (2005). *Türkiye’de Sanatın Desteklenmesinde Sponsor Şirketler ve Kültür Sponsorluğunun Yeri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Canöz, K. (2015). İmaj Oluşturma Aracı Olarak Sponsorluk. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 3(2), 24-32.
- Cengiz, M (2001). *Kültür Sanat Sponsorluğu ve Sponsorların Türkiye’deki Kültür Sanat Olaylarına Katkısı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çölgeçen, B. (2008). *Türkiye’de Kültür ve Sanat Sponsorluğu: Türkiye İş Bankası, Efes Pilsen ve TÜRSAK Örneklerinde Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dolunay, A. ve Eser, A. C. (2014). *Kültür Sanat Faaliyetlerinde Sponsorluk*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eren Kitap. (2020) *Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu*. <https://www.eren.com.tr/kitap/turkiye-is-bankasi-resim-koleksiyonu-p190652.html>. (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
- Guzhalinuer, S. (2016). *Bilimsel Toplantılarda Sponsorluk Faaliyetlerinin Rolü Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İslam, A. (2009). *Markaların Spor Sponsorluğu Uygulamaları: Ülker Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Koç, A. (2020). *Aynı Sponsorluklar Ne Kadar Değerli?* <https://www.linkedin.com/pulse/ayni-sponsorluklar-ne-kadar-de%C4%9Ferli-h-alper-ko%C3%A7>. (Erişim Tarihi: 04.02.2020).
- Kolçak, S. (2014). *Sanat Sponsorluk ve Halkla İlişkiler İlişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Korkusuz, M.R ve Ergün, Ö. (2009) Hukuksal Boyutları İle Eski ve Yeni Vakıflar. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 12-13(16), 44-48.
- MEB: Milli Eğitim Bakanlığı (2011). *Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Olarak Sponsorluk*. http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Sponsorluk.pdf. (Erişim tarihi: 14.02.2020).
- Pınar Süt. (2020). *38. Uluslararası Pınar Çocuk Resim Yarışması*. <http://www.pinar.com.tr/hakkimizda/detay/38-Uluslararası-Pınar-Cocuk-Resim-Yarismasi-Sonuclari/3733/5090/0>. (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
- Sarıçalık, D. (2006). *Turgut Pura’nın Yaşamı ve Türk Heykel Sanatındaki Yeri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Sosyalbilgiler. (2008). *Turgut Pura*. <https://www.sosyalbilgiler.org/turgut-pura/>. (Erişim Tarihi: 14.07.2020).

- Taştekin, H. (2015). *Bankaların Kültür Sanat Sponsorluğu Çalışmalarının Olumlu Bir Kurum İmajı Oluşturma Sürecindeki Rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Taştemir, E. (2001). *Hedef Kitleye Ulaşmada Etkili Bir Araç: Sponsorluk*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Toplu, T. (2009). *Marka Farkındalığı Yaratma Sürecinde Kültür Sanat Sponsorluk Etkinliklerinin İncelenmesi ve Yorumlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turgut Pura Vakfı Arşivi. (2020) <http://turgutpuravakfi.com/>. (Erişim Tarihi: 14/07/2020).
- Türkiye Yeşilay Cemiyeti. (2020). 38. *DYO Sanat Ödülleri Yarışması*. https://smsg.yesilay.org.tr/?gclid=EAIaIQobChMIoMmI04XM5wIVzR0YCh1O4QuREAA YASAAEGKhh_D_BwE. (Erişim Tarihi: 12.02.2020).
- Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2021a). *Tarihte Vakıflar*. <https://www.vgm.gov.tr/kurumsal/tarihce/tarihte-vakiflar>. (Erişim Tarihi: 31/03/2021).
- Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2021b). *Vakıfların Bilimsel Tasnifi*. <https://www.vgm.gov.tr/vakiflarimiz/vakiflarimiz/genel-bilgi>. (Erişim Tarihi: 31/03/2021)
- Yağız, Y. (2012). *Bankaların Kültür ve Sanat Projeleri: Garanti Bankası Salt Projesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK-1: Yarışmalara Katılmış ve Ödül Almış Kişilere Gönderilen Anket Formu Örneği

ARAŞTIRMA ANKETİ						
Değerli Katılımcı, Aşağıda yer alan anket formundaki sorular ve yanıtlar Afyon Kocatepe Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi bünyesinde gerçekleştirilecek olan “Turgut Pura Vakfı Örneğinde Sanata Sponsor Olmada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm” Önerileri başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında değerlendirilecektir. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap vermenizi rica eder, tez çalışmamıza katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederiz. Çilem SEZER Afyon Kocatepe Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi						
(Uygun seçeneği (X) olarak belirtiniz.)						
Cinsiyetiniz: Kadın() Erkek()						
Yaşınız: 18-28() 29-35() 36-48() 49-55() 56 ve üstü()						
Turgut Pura Vakfında Yarışmaya Katıldığınız Yıl: 1981-1991() 1992-2000() 2001-2008() 2009-2015() 2016-2020()						
Turgut Pura Vakfında Katıldığınız Yarışma Türü: Resim() Heykel()						
Turgut Pura Vakfının Yapmış Olduğu Yarışmada Aldığınız Derece: 1.lık() 2.lık() 3.lük() Mansiyon()						
Turgut P. Vakfında Aynı Alanda Yarışmaya Katılma Sayınız: 1() 2() 3() 4() 5() 6() 7() 8() 9 ve Üzeri()						
Not: Aşağıda yer alan soruları cevaplandırırken sağ tarafta yer alan; (1)Kesinlikle Katılmıyorum (2)Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden size uygun olan yalnız bir tanesini işaretleyiniz.						
NO	ANKET SORULARI	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle Katılıyorum
1.	Vakfın ismini sanat eğitimi almadan ya da resim yapmaya başlamadan önce de duymuştum.					
2.	Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata büyük katkısı vardır.					
3.	Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanatçıya büyük katkısı vardır.					
4.	Vakıf düzenlediği yarışmaları yeterince duyurmaktadır.					
5.	Vakfın düzenlemiş olduğu yarışma organizasyonundan memnunuz.					
6.	Vakıf, yarışma sonucunda dereceye giren sanatçıların ödülleri yarışma sonunda belirttiği tarih aralığında teslim etmektedir.					
7.	Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu resim yarışmalarına ayrılan ödüller yeterlidir.					
8.	Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu heykel yarışmalarına ayrılan ödüller yeterlidir.					
9.	Yarışma sonrasında eserlerimizin bulunduğu bir katalog hazırlar ve bizlere belirttiği tarihte teslim eder ve herhangi bir ücret talep etmemektedir.					
10.	Turgut Pura Vakfı düzenlemiş olduğu yarışmalar ile birlikte diğer vakıflara da örnek olmaktadır.					
Ayrıca belirtmek istediğiniz görüşleriniz:						

EK-2: Jüri Üyeliği Yapmış Kişilere Gönderilen Anket Formu Örneği

ARAŞTIRMA ANKETİ						
Değerli Katılımcı, Aşağıda yer alan anket formundaki sorular ve yanıtlar Afyon Kocatepe Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi bünyesinde gerçekleştirilecek olan "Turgut Pura Vakfı Örneğinde Sanata Sponsor Olmada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm" Önerileri başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında değerlendirilecektir. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap vermenizi rica eder, tez çalışmamıza katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederiz. Çilem SEZER Afyon Kocatepe Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi						
(Uygun seçeneği (X) olarak belirtiniz.)						
Cinsiyetiniz: Kadın() Erkek()						
Yaşınız: 18-28() 29-35() 36-48() 49-55() 56 ve üstü()						
Turgut Pura Vakfında Jüri Üyeliği Yaptığınız Yıl: 1981-1991() 1992-2000() 2001-2008() 2009-2015() 2016-2020()						
Turgut Pura Vakfında Jüri Üyeliği Yaptığınız Yarışma Türü: Resim() Heykel() Hepsi()						
Turgut Pura Vakfında Yarışmalarda Kaç Defa Jüri Üyeliği Yaptınız: 1() 2() 3() 4() 5() 6() 7() 8() 9 ve Üzeri()						
Not: Aşağıda yer alan soruları cevaplandırırken sağ tarafta yer alan; (1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden size uygun olan yalnız bir tanesini işaretleyiniz.						
NO	ANKET SORULARI	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle Katılıyorum
1.	Vakıf, yönetici, sanatçı, sanatsever ve devlet kurumları gibi her kesimden hak ettiği değeri görmektedir.					
2.	Vakıf binası sanat faaliyetlerini yürütmek için yeterli donanım ve teknolojiye sahiptir.					
3.	Jüri üyeliği yapmadan önce vakfın ismini duymuştum.					
4.	Vakıf düzenlediği yarışmaları yeterince duyurmaktadır.					
5.	Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanata büyük katkısı vardır.					
6.	Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların sanatçıya büyük katkısı vardır.					
7.	Vakfın düzenlemiş olduğu yarışmaların vakfın kendisine büyük katkısı vardır.					
8.	Vakfın düzenlediği yarışmalarda yaşanan sorunlar ilgili kişilerce kolayca çözümlenmektedir.					
9.	Yarışmalar her yıl düzenlenmelidir.					
10.	Yarışmalar iki yılda bir düzenlenmelidir.					
11.	Katıldığım yarışmalardaki organizasyondan memnunum.					
12.	Turgut Pura Vakfının düzenlemiş olduğu yarışmalara ayrılan ödüller yeterlidir.					
13.	Vakıf kendi imkânları ile ayakta duran bir vakıftır.					
14.	Vakıf, yarışma sonrasında derece alan ve sergileme alan sanatçıların bulunduğu bir katalog bastırır ve bunu ücretsiz olarak dağıtır.					
Ayrıca belirtmek istediğiniz görüşleriniz:						